

lánkokra hasad s a szociális harc most már ez egyes, levált szilánkok szétfőrésére irányul. Az államszocializmus mintha hódítana. Mintha nem volna szükség már arra, hogy fölforgatóknak nevezzék kényelmes és gyöngye miniszterek a küzdő munkásosztályt. Ime ugyanazok az eszközök vannak az állam hűséges polgárainak kezében, mint a fölforgatókéban, s a harcot nem is a vörösek kezdik, hanem a legjámborabb burzsóak — a snájderek. Vége annak a kényelmes időszaknak, melyben az emberséges követelésekért küzdő munkásosztályt a Bismarck receptje szerint lehetett eltíporolni. A vér- és vaspolitika ezen a téren mintha nem vált volna be, sőt "mintha annyiszor tiz feje támadt volna a sárkánynak, ahányat leütöttek a törzséről. És mintha rossz iskolát járt volna a magyar miniszterelnök is, aki Bismarcktól abban az időben tanult, amikor a kivételes törvények rémuralma járta Németországban. A gyülekezési szabadságnak és a szocialista sajtó szabadságának megszorítása még a Bismarck idejében is nagy szolgálatot tett éppen a nemzetközi sárkánynak. Milyen szolgálatot fog hát tenni nálunk és ma, sok évvel azután, hogy a német junkerek főgenere-alisának sirja fölött nemcsak a Szász-erdő fáinak susogása hallatszlik, de messziről odahangzik a vörös forradalom dala. Tiszta István más időben él. Más csillagok járnak s más tanulságokat kellett volna e tekintetben hazahoznia Németországból. Vagy ha nem hőzött egyebet, hát nézzen szét itthon s lássa meg, hogy a fölforgatók máris letettek arról, hogy az államot forgassák föl, s megelőzésnek emberi jogaikkal, melyek pedig a liberális államban mindenki megilletnek s melyekkel becületlen munkájukért megfelelőbb munkabért akarnak magunknak kivívni. Megfelelőbb munkabért, semmi egyebet. A szociális forradalom nagyhangú frázisai elvesztették varázsukat, még a szocialisták szemében is. Vigye kánya azt a szürke tudományos émeletet, mely a magántulajdon intézményének romjain a munkaeszközök társadalmosításával az ugynevezett kollektívizmust akarja megvalósítani. Mialatt a tudósok ezen az ábrándon töprengenek, a munkástömegek a belevő falatért, vagy mondjuk: egy nagyobb falat kenyérért harcolnak. A huszadik század aprópénzre váltja fel a nemrégiben még borzalmasan véresnek képzelt munkásforradalmat...

BELFÖLD

Magyar miniszterek Bécsben. Gróf Khuen-Héderváry Károly, a király személye körüli miniszter és Tallán Béla földművelésügyi miniszter tegnap este Bécsbe érkeztek.

A közigazgatás egyszerűsítése. Az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete által az államigazgatás egyszerűsítésében való közreműködés tárgyában kiküldött bizottság a következő elhivatást teszi közzé:

Az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete az állami adminisztráció egyszerűsítése és javítása érdekében való közreműködés tekintetéből egy munkaprogramot készített, melyet bátrak voltunk annak idején megküldeni. Ezen munkaprogram egyik pontját azon törekvés is képezi, hogy a központa kinevezett tisztviselők időről-időre külnatóságoknál is teljesítsenek szolgálatot, viszont külnatósági tisztviselők olgálatfétel végett a központa be-berendessenek. Ezen törekvés jogosultságát nem kell bővebben indokolnunk; eöneyel az adminisztráció érdekében annyira szembeötlök. Jól tudjuk, hogy megszokottság kényelmi és egyéb szempontok egyes köröket erős ellenmozgálmra fognak incítani a cézo t törekvés meghúására, de ki a közügyet tartja elsősorban szem előtt, az ily kisszerű szempontoknak hely engedni nem fog.

Természetesen a végrehatás nem áll módunkban; mi csak az eszmét vehetjük fel; sarka hatunk az eszme megvalósítását, de hogy ebbeli művelésaink a komolyság a kivibetőség és objektivitás színvöl is bírának, ismernünk kellene a konkrét viszonyokat. Kérésünk tehát odaterjed: méltóztassék bennünket a hivatali körében tenn.örgö oly mozzanatokról táékoztatni, melyek alapján feltérjesztéseinket a siker kilátásaiat megtehetjük.

A szabadság ünnepe.

Budapest, március 15.

A magyar szabadság hajnalhasadásának örökké emlékeztetés évtördülőjét lelkes hangulatban ünnepele-ték ma szerte az országban. Az ünneplés élén, mint mint minden évben, a főváros állott, ahol az egye-temi ifjuság hagyományos kegyelettel ülte meg március idusát.

Az egyetemi ifjak délelött tizenegy órakor a Vigadóba vonultak az Egyetemi Kör lovójára alatt. Zsutolásg megiet előkelő közönséggel a redoute nagyer-teme. Az ünnepséget a Himnusz vezette be, amelyet az egész közönség állva énekel el. Dr. Hidy Zoltán lelkes megnyíló beszéde után az üdvözlő zenekara Lengyel Dezső karnagy vezetésé alatt előadta Kéer Rakóczy-ouverture-jét. Szédelach Dezső hatásosan szavazta a *Talpra magyar!*, majd *Magay Anna*, a Király Szimbáz tagja épeit a pódiumra és *Oláh Gábor* magasán szárnyaló ünnepi odáját dekla-mátá gyutó lelkesedéssel. Förster Lajos, az Egye-temi Kör elnöke tüzeshangu ünnepi beszéd keretében fejtegette március 15-ikének törtíri jelentőségét, ezután K. Maróthy Margit, a *Magay Színház* művésznője adta elő Petöfi *Leölt szobor* című költeményét. A művészi szavazatot a közönség frenetikus tapsokkal fogadta.

mányok erejétől. Lelkének minden titkolt álmait, minden végig nem gondolt vágyait immár — „a cég”-re fordítja. És mikor megnősül, elveszi — „a cég”- nagyobb diésőségének kedvéért — egy nagyon előkelő hollandi család leányát, akit nem szeret ugyan, de aki igen szépen tud „representálni”. Tamás házasságának elbeszélése egyik gyönygye ennek a könyvnek. Ezen a ponton tétőzik Mann stílusának ragyogása, jellemző-képességének fénye. Itt mutatja Buddenbrook Tamásban a nagy, betáhatatlan telektartó problémát, a belső meghuszonlást, aminek huszóé és vértől való szímbolmái ezek a regényalakok. Buddenbrook Tamás ugyanis szeret két éven át egy kis virágársleányt, aki őt is nagyon őszin-ten szereti, házasságról közöttük soha szó nem esett, de elváltásról sem. Soha se gondoltak a dolgok végére. Hogy lesz ez most, ha Tamás el-megy Amsterdamba és elveszi Gerdat, a szép, gazdag, nagyon előkelő hollandi kisaszonyt? Egy nedves, téli estén egy komoly arcu fiatalember jó a virágosboltba, ahol egy őz-szemű, halkbangu kis lány vár rá.

— Bucsuzni jöttem, — mondja a férfi. — Isten veled, kis Anna.

— Tudtam, hogy így lesz, — mondja a kis lány, — már nem szeret...

— De szeretlek, nagyon szeretlek. De lásd, kell... kell... kell, hogy megnősüljek, hogy elvegyek egy előkelő, idegen kisaszonyt, mert ezzel tartozom magamnak... nem is magamnak — de hogy is magamnak... a cégnek. Isten veled, kis Anna.

Igy bucsuzik, fájó lélekkel, halványan és sietősen Buddenbrook Tamás, bucsuzik a fiatal-ságtól, a szabadságtól, a romantikától, mindentől, amit szeret. S visszatérően Amsterdamból, magá-val hozza az előkelő idegen kisaszonyt, az élet komolyságát és kötelességét.

Tamás felesége, Gerda, a regény legérdeke-sebb nőalakja. Szép nő, de amolyan halvány, mozdulatlan, vöröshaju és mélyszemű szépség, aki

Ábrányi Kornél, a kiváló publicista mondta el ezután költői szárnyalásu ünnepi beszédét. A márciusi napok ragyogó történelmi méltatása lelkes hatással volt a hallgatóságra. A gyönyörű beszéd így hangzik:

Azoknak a hagyományoknak ápolására és ünneplésére gyűjtünk ide, melyeknek alkotói előt laboru-lunk, hogy alkotásaik által fölemelkedjünk. Az 1348 iki március 15-nek hagyományai ezek: ama napé, melyen Magyarország nemcsak a középkor ért véget, ha-nem megszünt a nemzet lelki rabagsa is. Akkor újult meg a magyar nemzet életája, mely virágait már-már lebulatta, a nélkül, hogy a várt gyümölcsökét meghozta volna. Megújult a magyar nemzet életája, s az a csoda történt, hogy mikor kivirágozott, ugyan-akkor rögtön meg is termette gyümölcsét. És ezt a csodás tulajdonságát megőrizte azóta is. Annnyira meg-őrizte hogy szinte elváhatatlanná és egyrmasnak lét-tételévé vált a kettős termékenység. Amde a csoda a nemzeti fejlődés lélektana szerint könnyen megfiet-hető, sőt nem is lehet másképp. Mert e fának virága az az idealizmus, melyben a szabadság, egyenlőség, testvériség eszméje egyesül; gyümölcse pedig az egység és nemzeti munkában rejlő erő, annak kitej-tésére szolgáló korlátlan ter, a nemzeti munka foko-zására, hasznosítására, szervezésére és minden téren való megbecsülésére hivatott egységes magyar nem-zeti állam.

Kétségtelen, hogy az 1848-ki törvényhozás a megező állapotokhoz képpeset fontos új jogokat szer-zett meg a nemzetnek; vagy jobban mondva, vissza-állította mindazokat, melyeket erőszak és sok száza-dos törvénytelenség elkobozt vagy elhomályosított. Ez új jogok által ismét fölébredt a nemzet teljes szuverenitása s ennek legközvetlenebb erejét az adta meg, hogy többé nem csupán néhány kiváltságos rend, hanem a szabad és egységes nemzet miliói állottak mögötte.

Ez fejt meg, hogy a nemzetet, mely az 1848-ki alkotmányban a demokratikus népiesség, a jogegyen-lőség, a korlátlan szólás- és sajtószabadság, valamint közös teherviselés alapján született újja, többé sem szétdarabolni, sem megsemmisíteni nem lehetett. Ez okozta, hogy a magyar nemzetől, mely régi rendi alkotmányával nem tudta a maga sarkalatos jo-gait tisztán megtartani és érvényesíteni, sőt azok közül többekről lemondani is kénytelen volt, többé az 1848-ki alkotmányt, mely az ország független és le-előls kormányzását Bécsből az ország fővárosába tette át, mely az aranybulának előőrölt ell nálási záradé-kát a parlamentáris alkotmányban érvényesítő nemzeti akarat által pótolta s a nemzetnek felhűggesztet-ősi jogát, a szabad királyválasztást, a paramenti ellen-őrzésnek mindenre kiterjedő hatálya által egyenlítele ki, — tehát hogy a nemzetől az 1848-ki alkotmányt soha többé sem elvitetni, sem erőszakkal elvenni nem lehetett. Ez okozta, hogy a nemzet, bár vér nélkül küzdötte ki az 1848-ki alkotmányos vívmányait, vére-vel is kész volt oltalmazni azokat. S ez fejt meg, hogy midőn a nemzet, éppen úgy mint Prometheus egykor, láncokra veretett, mivel újjazásához vak-merően ragadta az isteni szakrát, hogy tehát a magy-ar nemzet még a gyásznak és elnyomatásnak éveiben is egységes maradt. Sőt a magyar nemzet sza-badságának és alkotmányának feltámaszásáért a magy-arokkal együtt sovárogtak és együtt imádkoztak azok is, akiket idegen hatalom a szent korona egy-ségből kitépett, a magyarok ellen testvérbőrúra tüzelt. Ez fejt meg, hogy hiába csináltak a magyar nemzet életfájából bitót — ez a fa még így is kivi-rágozott; s a vértanúk lelke a virágoknak illata gya-

Az iskolában Christian rossz osztályzatot kap, de otthon oly ellenállhatatlan okos gunnyal utanozza a tanítókat, hogy a szülők nevetnek és meglepedkeznek a bünt-tésről. Alig 12 éves korában Christian belopodzik a színházba és miután végignézte *Tell Vilmos* előadását, 40 fillérért virágot vásárol és beviszi egy fiatal színésznőnek, aki Tell Waitert ábrázolta. Tamás nem tesz ilyen dolgokat, az iskolában sínes reá panasz, mind-össze csak az, hogy kissé álmodozó természetű.

Az idők jönnek-mennek a Buddenbrookék háza fölött. A nagyapa, aki annyira szerette a fuvolaszót és a francia irodalmat, meghal, a másodík Buddenbrook már-már öreg ember, Tamás és Christian már nagy legények.

Tamás az atyja üzletében dolgozik, de Christiannak otthon semmi hasznát nem vehetni. Elküldik hát, hadd tanulja meg legalább az idegen nyelveket, és Christian megy Londonba, ahol atyjának egy barátja állást ad neki. Két hónap múlva kitűnően beszél angolul és teljesen jártas az angol viszonyokban, mik közül különö-sen a színházi és művészeti állapotokat nagy kedvvel és igen behatóan tanulmányozza. Am az üzletben itt is csak oly hasznavehetetlen, mint amilyen volt odahaza, a főnöke sehogys vele meglegedve és Christian tovább-vitorlázik Val-Paraisóba, ahonnan fölötte érde-kes és mulatságos leveleket küldözget család-jának. Ezalatt Tamás egészen beleélte magát „a cégbe”. A cég — ez minden Buddenbrook szemében maga a szentség, a tisztesség, a becsület netovábbja. Zárkózott arisztokraták ők, a kis német város e kere-kedő nemzetsége, akik a esá-ládi hagyományt fölébehegyezik minden másnak, akik „a cég” nagyobb diésőségére török magukat, virrasztanak, töprengenek, számolnak, harcolnak és házasságnak.

Tamás is, aki fiatalabb korában kissé álmo-dozó természetű volt, elragadtatja magát a nagy-

nem mindenkinek tetszik. Hallgatag, hideg, józan és szenvedélytelen nő, aki nem szeret senkit és semmit, csak egyetlen-egyét: a zenét, a hegedű-jét, amivel csodaszépen tud elbánni. Nem érezzük már a végzet teljességét — nem sejjük e még az utolsó felvonalást? Ime, a sors nem engedi ma-gát kiját-zatni.

Hiába válik meg Buddenbrook Tamás az ő kis romantikájától, hiába hozza magának távol országból az előkelő komolyságot: ott van a roma-ntika annak is a legmélyén. S a fiu, aki Gerda és Tamás házasságából születik, ez a nehezen várt, halvány, mélyszemű, kicsi fiu a romantika gyermeke Dickens óta nem akadt regényiró, aki a „kicsi Hanno”-hoz fogható gyermekalakot te-remetett volna. Ez a kicsi Hanno 6, ő, de meny-nyire él, hány százszor találkozik vele mindegyi-künk, amint félenken, meghúzódva, idegesen és idegenül áll a többi, fármás és egészséges gyer-mek között. Látjuk őt, amint szomorun és tétován elnézi a többiek ugrándozó játékeit, amikben résztvenni nem mer, pedig de nagyon szer-ne. Látjuk, amint az iskolai padban neki-görnyed a könyveknek, amint égő lázban küz-dök a hemzseggő fekete betűkkel, amikből ugy szeretné kiánni az értelmet és csak nem tudja, mert szegény kis gondolatát elszállnak, szállin-góznak, tul az iskola udvarán is, tul az Operen-cián is — ő maga is alig tudja, hová.

Ez az a kicsi Hanno, akit a testi gyöngé-ség, a sok betegség és a korai szenvedés meg-tanított arra, hogy a nagyokhoz illő hangon be-széljen, olyan csöndesen és egykedvűen, mint a nagyok szoktak. Ez az a kicsi Hanno, aki minden komor szóra megriad, aki fél mindentől és mindenkítől, aki fáradt, csüggeteg lépésekkel jár nappal és álmában rémképeket lát éjszaka. Ez az a kicsi Hanno, aki nyolcéves korában nagyon szépen zongorázik és tízéves korában tudja a zeneszerzéstant.

Ez az utolsó Buddenbrook.

nánt lopódzott a sziklához lincolt rabnak szerveztetésbe, s nemcsak élte, hanem táplálta és erősítette is. És hiába rága az új Prometheusnak nem is a máját, hanem szivét az a sas, amelynek nem is egy, hanem két feje volt: — ez a sziv sértetlen és ép maradt, s nemhogy táplálta volna azt, aki belőle akart élni, hanem szárnyát törte s erejét fogyasztotta. S így lőn, hogy végre is, hosszú szenvedés és nehéz megpróbáltatások után, a magyar nemzetnek 1848-ban megújult életjele, visszanyerte koronáját. S a gyökér, a törzs és a korona ismét akként fontak egybe, hogy bár egyik a másiknak fölötte áll, de mindenkinek egyformán felette áll s mindeniket egyaránt kötelezi az alkotmányos törvények szépsége. Ez az az ősi irig és szent összhang, amelyben minden jognak és hatalomnak személyesítője a korona, de törzsé a nemzet.

De a nagy és szent hagyományok megbecsülésére nem elég maga a hálas ünneplés, sem a büszkeség joga, mely megilleti az utódokat: — a valódi megbecsülés abból áll, ha e nagy és szent hagyományok tanításait megértjük és hiven követjük, s ha folyvást érezzük, hogy azok nemcsak nagy és erős jogokat biztak reánk, hanem épp oly nagy és súlyos kötelezettségeket is.

Amikre bennünket az 1848-iki hagyományok tanítanak, azok közül sohasem szabad felejtünk, hogy mikor 1848-ban a nemzet számára olyan fontos és nagy jogokat vívott ki a törvényhozás, melyekkel addig a nemzet önállóan nem rendelkezett, ugyanakkor történt meg ama polgári jogoknak igazságos és önzetlen megosztása is, melyek addig is a nemzet birtokában voltak.

Ez a kép lebegjen előttünk mindenkor, valahányszor a magyar nemzet számára további új és fontos jogok kiküszbése válik szükségessé; — és ne merüljünk el abban a tévhitben, hogy a polgári jogok önzetlen és igazságos megosztása már 1848-ban elérte azt a határt, melyen túlmenni többé nem kell.

Tévhit ez; mert az emberek által alkotott törvények, melyek a gyakorlati életet szabályozzák, sohasem köthetnek meg a gyakorlati életnek és a természetnek amaz örök törvényeit, melyek a viszonyokat folyvást változtatják. S ha 1848-ban véglegesen el is törölte a nemzet a kiváltságokat és a jobbságot: de nem állította meg azokat a társadalmi és gazdasági törvényeket, melyek az egyéni léggést és tömegek szolgai kényszerhelyzetét valamint a tulajdonság és az egyéni szabadság és jogok által alapított társadalmi és gazdasági kiváltságokat száz és ezer alakban hozhaták vissza, s tehetik egyes rétegekre nézve még nyomasztóbbá mint 1848. előtt voltak.

Épp úgy kell tudnunk és szem előtt kell tartanunk azt is, hogy helyzetünk és rendeltetésünk ma is ugyanaz, ami egy ezredévtől volt. Hogy összekötő kapcsai legyünk a Nyugatnak és a Keletnek. S ebből az következik, hogy nyugat felé sohasem lehetünk eléggé erősek. Nyugaton dől el pozíciónk. Keleten dől el egzisztenciánk. Be kell tehát bocsátanunk ezután is nyugatnak kulturáját, — de nem szabad bebecsátanunk az azzal jövő közmopolitást, mely a nemzeti eszmére nézve, még a műveltséget is értéktelenné teszi. A nyugati kultúrához képest, melytől nemcsak a kereszténységet vettük át, hanem az alkotmányunk modern formáit is, — folyvást át kellett alakulnunk a multban s át kell alakulnunk a jövőben is: de ennek az átalakulásnak sohasem szabad a nemzeti jelleg rovására, vagy ha úgy tetszik, a sovén magyar érzések gyengülésével történnie. A nyugat-európai kultúra sok évszázadon át követelte tőlünk

ennek ellenkezőt. Követelte, hogy midőn átveszünk kulturáját, ovdadjunk is bele. De a magyar nemzet nem tette meg: — és nem szabad megtennie a jövőben sem soha. Nemcsak azért, mert valaminek a multban is mindig éreztük, hogy szükségünk van magyarságunkra, épp úgy tudtuk és éreztük mindig, hogy nemcsak nekünk, hanem magának Európának is szüksége van erre. Szüksége van Európának arra, hogy a germán és szláv világáramlatok közt érteljesen létezzék és fennálljon egy olyan birodalom, mely sem az egyikhez, sem a másikhoz nem tartozik. Melynek hivatala ma is az, ami a multban volt, hogy e világeralmi törekvéseknek gátat vessen; mely egyfelől tereltesse a nyugati civilizációt kelet felé s másfelől megvédje a nyugati civilizációt és a vele járó szabadságokat a keleti depotizmus minden támadása ellenében.

Nagy és dicső kötelezettségeket hagytak tehát reánk az 1848-iki korszak alkotói. Főlvenni és szűntetni nem folytató a kettős versenyt. Egyiket a határokon kívül, a külföldi nagy nemzetek és birodalmak sorában az egyenranguságért, a másikat itthon, határainkon belül, a magyar hegemoniáért és a nemzeti szupremáciáért.

Nehéz és egyenlőtlen verseny mindakettő. Mert az előbbi úgy kell vívni, hogy mindazt az előnyt, ami a földrajzi tékvésben, a területi nagyságban és a népességi létszámban hiányzik mindazt az egyéni tevékenység fokozásával, a látkör kiszélesítésével, az általános színvonal emelésével és az időnek serény felhasználásával kell kiptólolni. S ugyanakkor azt a másik versenyt itthon, nemcsak hogy minden erőszak nélkül kell folytatni, hanem úgy a polgári életben a politikai szabadságok alakában, mint a kultúraterén ugyanazokat a jogokat kell biztosítani versenyterünk számára is mint amelyekkel mi magunk fel vagyunk tegyerve.

Ebben a kettős versenyben tehát semmiféle fontosabb, mint az a nemzeti iskola, melyet önmagunkban sem egyesek, sem egyes felekezetek, sőt még egyes kormányok sem dekrétálhatnak az egész nemzet közreműködése nélkül s melynek e számos feladathoz alkalmaszkodván, egy speciálisan gyakorlati és minden ízében magyar oktatási rendszerben kell lejárni. Mert nekünk az iskola által kell pótolni azt is, amit más, világöszeköttelekkel rendelkező nemzeteknek a családi és a magánélet eszmeköré végez. Nekünk úgy kell már az oktatás a ső iokain felkelteni a gyermekben a képzeletet, hogy az később ne üres és meddő álmodozásokra, hanem praktikus élettelőfogásra és cselekvésre ösztönözzön. Hogy az élet ne zsugoríthassa össze a helyzetkötöttség és a partikularizmus által mindazt, amit az iskola az ituság lelkibe csepeget. Ugy kell Magyarországon az iskolának és az életnek összetálokozni, hogy ma az iskolában megjelenjenek az élet valóságos feladatai s hogy később az élet tulajdonképpen ne egyen más, mint egy magasabb iskolának folytatása. S e közben az iskolának nemcsak szükséges tudományokat és hasznos ismereteket kell tanítania, hanem jelemeket és hazafiatk is nevelnie kell.

Ehhez képest kell az ország ködületének és hagyományos gondolkodásának is megtalálna az átmenetet, hogy abból a nagyszerű ellenéki iskolából, melynek az 1848-iki vívmányokat is köszönhetjük s melynek szellemi tartalma ma is legzestlenebb öröksége a jelen nemzetnek, hogy abból kifejldhessék az a magasabb kormányzati iskola melyben legfőkébb csak az emberek és a pártok változhatnak, ám a nemzeti jogok ápolására, a nemzeti erők fokozására és hasz-

nosítására vonatkozó törekvések soha le ne kerülhesenek a napirendről. Elsősorban következnek ennek szükségére éppen az 1848-iki alkotmányból, mely az előbbi korszakkal szemben, melyek a részek önállóságban keresték az ellenálló-erőt, — a nemzet összes hatalmát a parlamenti felelős kormány kezében akarta összpontosítani. Mintegy jelképezvén azt az ideált, melyből mindennek erednie s melybe mindennek visszatérnie és találkoznia kell — az egységes magyar nemzeti államot.

Es azt is kötelesség gyanánt hagyták reánk az 1848-iki nagy korszak alkotói, hogy ismerjük, tisztán lássuk és szeressük nemzetünk történelmét. De csak azt a történelmet, ami igaz, csak azt, amely nem dicsőcszik, hanem tanít. Azt a történelmet mely nem a nemzeti huságnak akar bízlelni, hanem amely megelégszik a komoly és férfias nemzeti önzert ébrentartásával. A magyar történe nem tele van gazdag és hasznos tanítással. Megtánt arra, hogy amár a magyar nemzet politikai östönei mindig bölcsök és igazságosak voltak és a magyar nemzet közvéleménye soha senkit sem övezett körül a népszerűség glóriájával, a nélkül, hogy az arra érdemes és méltó lett volna: — de hogy voltak mégis oly kivételek is, mikor a nemzet a maga léteinek és jövőének biztosítását, nem a népszerű eszmék kutaszának, hanem éppen az ellenkezőnek köszönhette. — Semmi sem volt népszerűlenebb, sőt gyűlöttebb a magyar nemzet szellemében, mint a kereszténység, mely a nemzet ősi vallását, szokásait és az ahhoz kötött legszentebb hagyományokat támadta meg, melyet az első király csak magyar vér ontásával és csak nagy erőszakkal tudott nemzetére rákényszeríteni. S mégis csak ennek köszönhető a magyar nemzet, hogy általamá válhatott s fennállásának ezeréves jubileumát megünnepelhette! — És arra is megtanít ez a történelem, hogy ismerünk kell elenségeinket és folyvást rajtuk kell tartanunk szemünket. De nem azért, hogy csak a tétlen gyűlölködés larmájával védjük érdekeinket ellenük, hanem azért, hogy mindent megtanuljunk tőlük, ami ránk nézve hasznos lehet, hogy aztán majdan, ha alkalom jó, megint használhassuk őket arra, amire kell. De amire leginkább megtanít történelmünk, az az, hogy azt a tiszta rajongást, mely az 1848-iki nagy férfiak szívében élt úgy a hazá, mint minden iránt, ami magyar, szíveinken kialakulni, de még csak elalmozni se engedjük soha.

Vannak vagy lehetnek, kik ezt a rajongást, mert talán könnyen ragadhat túzásokba, mérskélni öhajtanak és övni akarják a nemzetet attól, amit félig gunyosan félig tréásan sovinizmusnak neveznek.

Hát igaz, a sovinizmus könnyen hajlik az illuziókra és sokszor a kott illuziókból nemzeti eszményeket. De az igazi és a magyarnak szükséges sovinizmus nem ez.

Az igazi sovinizmus csak az az egy, mely hinni tud a nemzet nagyságában és örökkévalóságában, — de azért úgy dolgozik érte bármely téren és bármely munkát végezzen is, mint ha a nemzetet folyvást féltetni és védeni kellene az e mulásból. Ez a sovinizmus nem talakodik oda, ahol hideg tervszerűséggel és számító észsel készítik a csataterveket a nemzet küde meinek; nem is követeli magának az elsőséget a vezetésben: de mindig készen áll, ha rohamra vezénylik. A nagy történelmi pillanatok hadserege ő. Nélküle győzni és csatát nyerni alig lehet!

Erre a sovinizmusra van tehát szükség, hogy e hazának polgárai, még a legszárabb hétköznapi foglalkozások közt is közös nemzeti ideálokat bordonzanak szíveikben. Nemzeti ideálokat, amelyek olyanok legyenek, mint a delettő, amely mindig egy irány

Tamás apja rég meghalt és ő maga is — bár javakorbéli férfi — érzi már az elmúlást. Kimerültnék érzi magát és nem érdekli már semmi, amire az érdeklődését eddig rá tudta volna kényszeríteni, sem polgári, városi tisztségei, sem az üzleti műveletek. Már csak két gondolattal foglalkozik: mi lesz az ő halála után — mi lesz vele magával és mi lesz — a céggel? A Buddenbrook-cégnél immár nincs örökös. Christian nem számít, egy beteges, vézna, csupaideg-ember, minden munkára képtelen. Elmés, hanyag, rut és csodálatosan szeretetreméltó. Bennfentes minden klubban és színházban és az emberek mindenütt szeretik őt, mert oly bálmalatosan okos gunynyal tud másokat utánozni és apró történeteket előadni. Ez volna az egyik lehető örökös, a másik a kicsi Hanno. Ez a gyermek, akit oly nagyon nehezen vártak, Tamásnak legnagyobb gondjává lett.

Megfájdul a szíve, valahányszor rá néz. Próbálta nevelni, oktatni, szoktatni, megpróbálta szűnni nem akaró szigorú igyekvettel, hogy elnyomja benne a szerencsétlen hajlamokat: az álmodozást, a töprengést, a művészkedést. Nevelte beleje vaserővel a pozitívitást. Fáradságtól nem kímélte magát, csak hogy az élet való képeit tárja fel a gyermek előtt; magával vitte mindenüvé, megmutatott neki, megmagyarázott mindent: a hajókat, a raktárakat, az utcák jelenségeit. És a kicsi Hanno mégis megmaradt olyannak, amilyen azelőtt volt. Ezért ha Buddenbrook Tamás a halálra gondolt, marcangoló nyugtalanságában kiütötte homlokát a keserves verejték. Tudta, hogy az ő élete munkájának nem lesz folytatása és hogy minden kárba veszett, a sok törekvés, a sok áldozat és a sok lemondás. És még egyszer, a halál előtt rövid egy pár órára, feltámad Buddenbrook Tamásban a régi: a romantikus álmodozó, akinek gondolatai messzire járnak, a művészkedő lélek, aki magasra tör és mélyre néz. Előveszi Kantot, Hegelt, filozófiát olvas, hogy abból kiolvashassa magának a nyugalmat, a végső kérdések megfejtését. Olvas,

kutat és talál, már-már megnyugszik. Csak még egy kicsit mélyebbre kellene néznie. De a cégnél még szüksége van rá, elhívják a könyvek mellől. Felreteszli hát a könyveket, elő se veszi többé. Nem neki való az ügyse, az a sok nagy szó, aminek jó, ha a felét megérti. „Unser Bürgergehirn kann es ja doch nicht erfassen“, mondja Buddenbrook Tamás, és egy sóhajjal lemond a filozófiáról. Meghal minden vigasztaló és megnyugtató gondolat nélkül. Vele meghal a Buddenbrook-ház utolsó fénye és tekintélye. „A cég“ idegenre száll, Tamás üzletvezetőjére. A nagy családi házat eladják és az özvegy Gerda a kicsi Hannoval a külvárosba költözik, egy szerény villába.

Gerda egymagában élt hegedűjével, a kicsi Hanno pedig iskolába jár, zongorázik és álmodik. Ahogy Thomas Mann leírja a kicsi Hanno egy iskolai napját, az maga fölülmulhatatlan művészet. Ezért az egy helyért is — ha semmi másért — érdemes volna két kötetet végigolvasni.

Hanno gyűlöli az iskolát. Gyűlöli a kétségbeesett léteketlen tantárgyakat, a tanárok száraz és hideg beszédét, az iskola kopár falait, az egésznek nagy művészielleneségét.

Az iskolában sem szeretik őt. A tanárokat bosszantja felénk, ideges modora, társai pedig kiérik belőle az idegent és kizárják őt maguk közül. Egy barátja van csupán: a kis gróf. Ez a kis gróf egy teljesen tönkreüzölt család ivadéka, aki minden nevelés hiján nőtt fel, tökéletes magányban, az apja gazdaságának fiatal állatai között, akik játszótársai és pajtásai voltak. Ebben a második gyermekalakban Thomas Mann megrajzolta az egészséges gyermeket, akinek acélos szervezete lépést tart lelkének szárnyaló fejlődésével. A kis gróf épp úgy ábrándozik, mint Hanno, meséket mond és drámákat ír a pad alatt. Épp úgy gyűlöli az iskolát, épp oly magányosnak érzi magát a többiek között és épp oly készületlenül jön órára, mint Hanno.

A kis gróft felhívják, feláll, bátran szemébe néz a tanárnak és egészen más felel, mint amit a kérdésre felelnie kéne. Ha sikerül, jó, ha nem sikerül, az se baj, a tanár rossz osztályzatot ad és a kis gróf hazamegy a csikói és kutyái közé játszani. Felhívják Hanno, aki szintén nem készült. Hanno elhíványul és a padra támaszkodik, mikor felel. Hangja elcsuklik, arca remeg. Erővel akarja száfélőli összefogdosni kószáló gondolatait, keresgéli emlékezetének minden zugában, végül mond valami hibás dolgot, aztán elhallgat. És két napig nem tud másra gondolni, csak erre az egy kinos perere, a szegény, a bosszu, a bánat éjjel nem hagyja elaludni. Ime, a jövő előttünk áll: a kis gróf felnő erőben és egészségben, rugalmas jökevben és fiatalágban. Aztán sok mesét fog írni és sok szindarabot, a meséket ki fogják nyomtatni, a darabokat a színházak játszani fogják és a kis grófból nagy ír lesz. De ugyan mi vé lenne Hanno? Karmester lehetne legfőkébb egy kis vidéki városban vagy óraadó zongoratanár — vagy még az sem. Szétforgácsolt, szerencsétlen, vérszegény egzisztencia. Ezért tehát a kicsi Hanno meghal, meghal 12 éves korában, egy oly betegségben, miből száz más gyerek kigyógyul és amibe neki se kellene belehalnia. Am ez a betegség is inkább csak véletlen — tudjuk jól, a kicsi Hanno a nélkül is elpusztult volna, mert előbb-utóbb belé kellett volna halnia magába az életbe, ami nem volt neki való.

Az utolsó Buddenbrookot eltemetik és Gerda, ki immár magára maradt, hegedűjével visszamegy Amsterdamba, ahonnan jött.

Kissé szürke mese, olyan, mint amit a sors nap-nap után szó a szemünk láttára. A költő kihimézte és felvidította száz meg száz epizóddal, amit ha el akarának sorolni, könyvet kellene írunk róla. Mi csak a főalakokat változtattuk, akik a főgondolatot megszemélyesítik. De érdemes volna külön-külön megrajzolni minden egyes mellékalakot, a legkisebbet is, Thomas Mann

felé mutat. — És ha ebből nem is következik az, hogy mindenki, aki a nemzeti ideálok szívében hordja mindig csak odanézen és mindig odatartson, hova ez a deitói irányul: hanem igem következik az, hogy bármire jár is, miudig tudja, hol jár, mindig tájékozva legyen és az ideától eltérő utakra vagy ellenkező irányokba ne tévedjen. Legyen ez a szovinizmus olyan Vesta-tűz, amely se romboló lángra, se magánérdeknek tüzhelyvé ne váljék. Ezt hordja szívében minden magyar ember, ha méltó akar lenni ama napnak szent hagyományaira, amelyet ma ünnepeünk. És hordja szívében különösen az ifjúság, amely úgy hozzá van forvva március 15-höz, mint annak ikertestvére. Hozzá van törvénnyel, nemcsak mint a márciusi hagyományok apóljója és fenntartója hanem mint ama nagy korszak vezéreszményének első hőseinek testőrsége.

A magyar ifjúság volt 1848-ban a márciusi nagy események első hőnöke; az ő lelkeből pattant ki először az, amiből az idők követelményei és a nemzet vágyódásai alakot kerestek! — S most is az ifjúság jár elől e szent hagyományok nemzeti ünnepén. S ezért legyen üdvözölve a magyar ifjúság! — Mert valamint a magyar ifjúság szívében lángol a nemzet történelmi aulája, épp úgy bennük él a nemzet jövője. És a nemzet jövőndő sorsjátékának nyitó számai is itt rejtenek tüköztöket!

Hosszas eljénzéssel és tapsall timentet a közönség Ábrányi Kornél mély gondolatokkal teli beszéde után. Még Madarász József, az ősz függetlenségi képviselő intézett a közönséget unszolására néhány buzdító szót az ifjúsághoz, mire az ünnep a Szózat eléneklésével véget ért.

Az egyetemi ifjúság délután három órakor az Egyetem-termen folytatja a felkes ünnepséget. Az ifjú szónokok hazafiás pártosztól izzó beszédei után a menet a Múzeum elé húzódt. A menet élén nyolc díszmagyarba öltözött egyetemi hallgató vitte a newyorki magyar daosok hatalmas babérszuszorját. A Múzeum lépcsőin, ahonnan egykoron Petőfi írtetett alkáról hangzott el a *Talpra magyar*, az ifjúság szószólói megismételték a függetlenség a szabadság lángoló apothézisát az óriási félkörbe tömörült közönség előtt. Az erreke rugó tömeg innen a Petőfi-terre vonult. Ott már egész emberáradat hömpölygött és elterjedt a hír, hogy a szocialisták el akarják zárni az egyetemi ifjúság elől a szoborhoz vezető utat. A lovasrendőrök erre a téren lévő tömeg közé rugáltak és a jobbára szocialistákból álló csoportokat pokoli lármá közből az esküteri hid felé szorították. Így a menetnek megayılt az ut a szobor elé ahol az egyetemi ifjak vezérei mellett *Ferényi Béla* az amerikai magyar daloskór élnöke az oceanontuli magyarok hódolatát to-másolta a szabadság költője: Petőfi Sándor íránt. Az újjászervezett magyar szociáldemokrata-párt hívei vörösszagu koszorút tettek le a Petőfi-szobor talapzatára. Majd a román szociáldemokraták nevében *Popovics Román* egyetemi halgatók koszoruzta meg a szobrot románnyelvű beszéd kíséretében.

Az Állatorvostan-hallgatók Köre is rendezett hazafiás ünnepet a főiskola disztermében. Az ünnepségen dr. Hutvra Ferenc rektor és az egész tanári kar is megjelent. A főbbi iskola közül hivatalosan csak a fővárosi közönségi felsőbb iskolák és a felekezeti intézetek ünnepettek meg máre us tizenötödikét. Az állami középiskolákban csak ott volt hazafiás ünnep, ahol önképzőkör van, és az önképzőkörök vezetői rendez-

jellemző-képessége a maga nemében páratlan. Ez már nemcsak pszichológiai, — ez pszichológiai és fiziológiai jellemzés. Leírja a hanghordozás, a mozgás sajátosságait, az apró fizikai fogymozásokat, az idegek minden, alig észrevehető megnyilvánulását. Homéroszi jelzőket alkot hangok és mozdulatok leírásából és ezek teszik, hogy alakjai ellenállhatatlan bevésségek emlékeztünk legmélyébe. Olyannyira megismerjük ezeket a képzeletbeli embereket, hogy mindig előre megmondhatók, az adott perceden melyik milyen mozdulatokkal mit fog mondani. A millió rajza, a kis ódi német kereskedő-város leírása mesteri. Érezzük, hogy az író ezt mind látta és érezte, hogy hosszú, válságos esztendő-kön át szítta magába azt a levegőt, ami a könnyű megfűti. S Thomas Mann valóban az életből írt, ő maga Buddenbrookék közül való, ott nőtt fel, a cég előkelő házában. Az új regényíró egy gazdag lübecki kereskedő-család gyermeke. Atyja Heinrich Mann lübecki szenátor volt, anyja idogen származású urihölgy. Fiukat a cégnek nevezték és 19 esztendő korában beadták egy müncheni biztosító-társaság irodájába. Ebben az irodában írta meg Thomas Mann első novelláit — mint regényében a kis gróf drámáit írja — a pad alatt. Ezek a pad alatti novellák feltűnést keltettek egy előkelő német folyóiratban. A fiatal szerző kilépett a biztosítási irodából és pár év alatt megirt két kötetre való elbeszélést. A mult évben pedig kiadta nagy regényét, mely eddig 18.000 példányban kelt el.

Thomas Mann, az író, nemes és ritka jelenség. Ő maga az álmatag és művészi kicsi Hanno, aki csodálatos érzéssel keresi az élet szépségértékeit, aki mindent megsejt és mindent megért. Am lelkének másik felével maga ő a kis gróf, az akaratból sugárzó, a törhetetlen, a ragyogó életrevaló művész-egyéniség.

ték a kegyeletos matinékat. A közönségi elemi népiskolákban semmiféle ünnep nem volt.

Emelkedett hangulatu magas színvonalon álló ünnepélyvel ádozt az ó-budai egyesült polgári kör az 1848-iki márciusi napok emlékének. Az ünnepélyt az ó-budai dalkoszoru nyitotta meg a Himnusz eléneklésével. Azután dr. Stern József élnök lendületes, tartalmas megnyitó beszéde következett. A program harmadik száma Vészi József lelkes tapsoktól és éljenzésektől sűrűn megszakított beszéde volt, amelyben a „szent tavasz” eseményeiről emlékezett meg. Az emlékbeszéd elhangzása után Bozó József temperamentumos szavala következett amelynek végzetével a dalára szép énekszama következett. *Westelshy Ferenc Réc Antal* és *Horváth Károly a Petőfi a Hortobágyon* című melodramát adták elő élvezelesen. A zárkésben *Sajó Sándor* igazgató, az ünnepélyrendező-bizottság élnöke, meleg szavakban mondott köszönetet a nagy számban megjelent közönségnek. A szép ünnepélyt, amelyet társasvacsora követett, a Szózat eléneklésével a dalkoszoru jelezte be.

KÜLFÖLD

A Reichsrath. Az osztrák képviselőházban a csehok folytatják ma is az obstrukciót. Az ülés nagyrésze a beérkezett iratok szószertint való felolvasásával telt el. Azután hosszabb vita után elfogadták a rosszalló-bizottságnak a Skaa-Wolt-ügben tett javaslatát mely Wotot rosszára ítéli, majd pedig folytatták az ipartörvény megváltoztatására vonatkozó Kratochvil-tele sürgősségi indítvány tárgyalását. *Choc* képviselőnek cseh nyelven tartott hosszabb beszéde után megszakították a tárgyalást és az ülést berekesztették. A jövő ülés holnap déle 11 órakor lesz.

Bécs, március 15.

Egy kommuniké szerint a szlovén-horvát képviselők klubja elhatározta, hogy csatlakozik a cseh képviselők obstrukciójához.

Bécs március 15.

A német pártok el vannak tükölve arra, hogy véget vetnek a csehok obstrukciójának. Felvetették azt a tervet, hogy júniusig tartsanak az ülések, mert ily módon a csehok kifáradnak az obstrukcióban és ebben az esetben a delegációk összehívása öszre marad. A csehok az obstrukcióhoz a del-szlávoktól és a ruthenektől kaptak segítséget.

Az orosz-japán háboru.

Budapest, március 15.

Arra nézve, hogy milyen kért okozott a japán hajóhadnak legutóbbi Port-Arthur ellen intézett ostroma, jellemzők azok a ténapi és ma elterjedt hírek, melyek az orosz erődnek feladását adták tudtára a világnak. Ezeket a híreket mindközideig nem erősítették meg. Sőt Londonból határozottan megcáfolták őket. Mi sem hiszünk bennük. Nem hiszünk, hogy már feladták az oroszok Port-Arthurt. Amíg védeni tudják, védeni is fogják. Csak az a kérdés, hogy meddig tudják. Mert mindvalószínűbbé válnik, hogy az erőtűtűnc kelőfél Taiszerleve muni-cióval. *Makarov* tengernagy parancsot adott ki, hogy a tüzerek takarékoskodjanak a nehéz ágyuk töltéseivel, és az orosz hadvezetéség mind behatóbban foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy mint viselkedjék az orosz flotta, ha Port-Arthur — kiürítik. *Makarov* állítólag azt tervezi, hogy kitört a kikötőből. Csak hogy ez nagyon kétségbeesett vállalkozás. Nagyon könnyen megeshetik, hogy az amugy is meggyöngyült orosz flotta teljes szétmorzsolásával végződik.

A szárazföldi harcokról érkező hírek között csak annak az egynek van jelentősége, mely azt mondja, hogy az oroszok addig fognak visszavonulni, míg háromszázezer emberük lesz együtt, és még azonkívül is kétszázezer embert koncentrálnak a — kínaiakkal ellen. Más szóval: az orosz hadvezetéség tudja, hogy most még a szárazföldön sem bírközhatik meg a japán seregekkel, másrészt el van kuszálva arra, hogy a kínaiakkal is meg kell küzdenie. Ami azonban nagyon nehéz dolog lesz. Mert Manduria roppant nagy terület és lakossága csupa kínai. Tehát míg egyrészt ezt az óriási embertömeget kell féken tartania, vigyáznia kell a határra is, nehogy új kínai tömegek hömpölyögjenek rajta át a harcra.

Kuropatkin, az új fővezér már elutazott a harcra. Körülbelül ennek a hónapnak a végére érkezni rendeltetése helyére. Bizonyára kész haditervvel. De nem tudjuk elképzelni, hogy a japánok tétlenül várják meg megérkezését. Bár az orosz haderő még akkor sem lesz teljes számban együtt. De mindenesetre gyarapodni fog. Es gyarapszik minden egyes elmulasztott nappal. Amit a japán hadvezetéség bizonyára jól tud és így nagy oka lehet késedelmezésének. Hogy miéle ez az ok, azt valószínűleg csak az első nagy szárazföldi ütközetről szóló hírből fogjuk megtudni.

Port-Arthur ostroma.

Fétevár, március 15.

Az orosz távirati ügynökség port-arthuri tudósítója jelent mai kelettel. A környéken minden csendes. A szárazföldi csatátról nem érkeztek jelentések. Nyilván csak megfigyelésre szorritkoznak.

Alexjev helytartó *Miklós* cárhoz e hónap 11-én Múdenből a következő táviratot küldte:

Február 24-ikéről 25-ikére virradó reggel 2 óra 40 perckor a hadműveletek hosszabb szünetelését egy lövéssel szakította meg a *Retvizán* páncéloshajó, amely szüntelenül a Tigris-félsziget kikötőjét és partját figyelte meg és egy ellenséges torpedónaszádot vett észre. A páncéloshajók tüzelése, amelyet a parti ütegek is támogattak, a megszakításokkal egy óráig tartott és négy óra körül szakadatlan *gyilkos tüzelés* vált, mely, mint később kiderült, az ellenséges gyűjtőhajóknak szolt, melyek nagy gyorsasággal közlekedtek a *Retvizán* s a kikötő bejárata felé. Az tűz az ellenségre nézve oly vézgetes volt, hogy egy negyedóra múlva az első gözt magából a basszmból láttuk felszállani és a bejáratnál lévő világítótorony mellett sziklára jutott gyűjtőhajót lehetett látni. Egy jól irányzott lövés tovább ütte a második horgonyzó gözöst, mely ugyancsak kénytelen volt az Arany-hegnyél a szárazföldet keresni. A gyűjtőhajókat torpedók kísérték, amelyeknek nyilván az volt a tódadatu, hogy a vezényloket és műveleteket vezessék és hogy a gyűjtőhajókat a *Retvizán* közelében kelő helyzetben levegőbe roptassák.

Több szemtanu jelentése szerint két torpedónaszádot melyet a fényzőrök világónál láttak, megverték, miért is jól kell tenni, hogy az ellenséges gözűsök egész legénységét nem tudták megmenteni. Miután a gözűsöket teljesen visszaverték, az ellenséges torpedónaszádok ismétellen közeledtek és a *Retvizán* lövésre kényszeríttek. A lövöldözés napkeléig tartott. Láttak még két gözűst, amelyek megleneletek, és ezeken kívül a Tigris-part egy sekély helyén egy nagy japán torpedónaszád roncsát látták a vízből kiállani. Ezek a gözűsök, amelyeknek ürtartalma több, mint háromezer tonna. perozinnal itatott szennpporral voltak tele és nagymennyiségű kalciumot is tartalmaztak, miért is a kigyuló gözűsök minden intézkedés ellenére *egy héttig égték*. A gözűsök robbantó és elsüllyesztő készülékekkel voltak ellátva, amelyeket kitűnően lehetett kezelni és határozottan mondatom, hogy a legveszedelmesebb gyűjtőhajóhoz tartoztak.

A gözűsön és a parton talát nyomokból ítélhetni meg, hogy mily hamar volt kénytelen a legénység a hajókat elhagyni. Megtalálták egy tengerésziszit ruháját és kardját, aki nyilván *usza menekült meg*. Találtak térképet is a hajóosztály menetirányának lerajzolásával. Az egyik térképen ábrázolva volt, hogy milyen állást foglaljanak el a gyűjtőhajók a kikötő bejárataiban. A térképen lévő öllyjegyzésből kitűnik, hogy a japánok a *Retvizán* akarták megsemmisíteni. Minden valószínűség szerint a célból, hogy megtudják a gyűjtőhajók sorsát reggel öt japán torpedónaszád és egy könnyű orkáahajóosztály jött a *Retvizán* és erődjeink közelébe. A torpedónaszádok elővigyázatosan távolmaradtak ütegeinktől. A *Bojan*, *Aszkold* és *Novik* nevű orkáahajóknak a külső kikötőben való megjelenése után az ellenséges hajók rohanva távoztak. Nem lehetett őket üldözni, mert a parton hajóroncsok uszáltak, miért is attól lehetett tartani, hogy ott akuk is vannak.

Február 25-én a *Bojan*, *Aszkold* és *Novik* a tengerre küldték, hogy tartsanak szemlét és kutassanak a Szesztrasi és Nusiteli nevű torpedónaszádok után melyek előtevaló nap egész osztályal küldettek ki és nem tértek vissza. Reggel kilenc órakor az erődökről jelentették, hogy torpedónaszádjaik közül kettő észak felől érkezik a Kvantung-félsziget nyugati oldalá mentén. Ugyanakkor jelentések érkeztek, hogy az egész ellenséges hajóhad közeledik, az ellenséges torpedónaszádok száma azonban csak nyolc volt.

Az ellenséges hajóhad igyekezett erődjeinktől távol maradni, ami azonban nem akadályozta meg abban, hogy ne kezd en cirkálóhajóinkra tüzelni, melyek a Szesztrasi és Nusiteli nevű torpedónaszád-

jaink visszatérésére várva, parti őrök védelme alatt viszonzták a tüzet. Reggel 10 óra 50 perckor oly közel jött az ellenségcs hajóhad, hogy az erődök megnyitották a tüzelést. Ugyanekkor megosztott a könnyű cirkálóhajók oszállya, hogy torpedónaszádjainknak, amelyek a lautasani világitótorony irányában haladtak, ahonnan azoknak a *Szemako* az ellenségnek az erődhez való közeledését közölte, utját elvágja. A *Szeztrasi* torpedónaszádnak sikerült teljes gőzzel az ellenséges tüzelés között bemekénitni a kikötőbe. A *Nusitelli* torpedónaszád visszamaradt és elhatározta, hogy a Galamb-öbölbe tér vissza, hol, hogy később bebizonyult, elérték az ellenséges cirkálóhajók. Cirkálóhajóink a *Szeztrasi* torpedónaszád visszatérése után a kikötőbe mentek. Az ellenséges cirkálóhajók észrevették a *Nusitelli*nek a Galamb-öbölbe való visszatérését, azonban utját nem tudták elvágni. Tüzelni kezdtek a torpedónaszádra amikor az öböl felé fordult és jelen-tékeny megrongálást az. A hajónak légártója és torpedókilövő-készüléke megrongálódott. Halott és sebesült nincs.

London, március 15.

A *Standard*nak jelentik *Csifuból: Fortarthuri* szavahibető jelentés szerint ott husz kbinait és kbináinak ötötöt japánt tartóztattak le, miközben ezek a japán hajóhadal jelek után érintkeztek.

Tokio március 15.

Azok a folyton hallható híresztelések, hogy az orosz hajóhad a 10-iki küzdelem után avval a szándékkal hagyta el Port-Arthurt, hogy Vladivosztokot elérje és egyesülhessen a páneclos-hajóhadal, egyáltalában nem nyertek megerősítést, bár Port-Arthur szomszédságában tett kutatás során orosz hajókat nem láttak. A sebesültek, akik a 10-iki port-arthuri ütközetből érkeztek Sasevóba, mind dicsérik az oroszok hősiességét, kétségbeesett támadását és azt mesélik, hogy amikor a japánok az orosz *Szreguesi* nevű torpedórombolóval ütköztek meg, egy japán tengerecs átugrott a *Szreguesira*. Az orosz parancsnokba ütközött, ki éppen fülkéjéből lépett ki. Egyásra rohantak. A japán vonogó késsével fészéltette az oroszot, ki elesett. Az orosz izekezett ismét lábra állani, de a japán a tenzerbe lökte, úgy hogy az a vízbe fullt. A japánok arról értesítenek, hogy az egyik japán torpedórombolónak husz halottja volt.

Niucsvang, március 15.

Egy *Fort-Arthur*ból érkezett utas azt a hirt hozza, hogy szombaton rövid ütközet volt az oroszok és japánok között, miközben a *Diana* nevű orosz cirkálóhajó kárt tett az ellenséges flottában. Állítólag 20–30 gránátot váltottak.

Berlin március 15.

Azok a londoni híresztelések, hogy az oroszok feladták és kiürítették Port-Arthurt, teljesen alaptalanok. Az sem igaz, hogy Manduriában japán gyalogság tűnt föl. Észak-Koreában eddig japánok nem költöttek ki.

Laojuban a kínai lakosság ellenségesen viselkedik az oroszok irányában. A hatóságok kényszeríteni akarták a kínaiakat, hogy orosz pénzt fogadjanak el, de a kínaiak ezt megtagadták, üzleteiket eladják, házaikat eltorlaszolták és elköltöztek.

Köln, március 15.

A *Kölnische Zeitung* tudósítója, aki a japán hajóhad támadása után bejárta azokat a helyeket, ahol az agyuták károkat okozott, azt táviratozza, hogy csak néhány ház égett le és a kikötőben horgonyzó orosz hajók is csak jelentéktelenül sérültek meg, jóllehet az agyutás négy óra hosszat tartott és sok gránát robbant fel a kikötőben.

Pétervári távirat szerint egy pénzügyi csoport Oroszországnak hadicélokra egy milliárd frankot ajánlott fel.

Orosz haditerv.

London, március 15.

Japán forrásból jelentik: Niucsvangból érkezett hírek szerint az oroszok addig fognak visszavonulni, amíg háromszázezer emberük lesz együtt, és remélik, hogy akkor sikeresen küzdhetnek majd meg a japánokkal. Ezenkívül még kétszázezer embert koncentrálnak, hogy a kínaiak esetleges támadását visszaverjék. Arra a kérdésre, hogy az orosz flotta Port-Arthur kiürítése esetében hogyan fog viselkedni, azt felelik, hogy *Makarov* tengernagy ki fog törni a kikötőből és meg fogja támadni a japán flottát, amelynek gyengítésével lehetővé akarja tenni a balli-tengeri flotta akcióját.

Rokkant japán hajók.

London, március 15.

A *Daily Telegraph*nek jelentik Nagaszakiból: Azok a cirkálóhajók, amelyek résztvettek Vladivoszto- tok ostromában, visszatértek Sasevóba. Azok az orosz tisztek, akik a *Jekaterinoszláv* nevű orosz hajón es-

tek fogságba, azt jelentik, hogy négy japán cirkálóhajót láttak, amelyek Port-Arthurból érkeztek Sasevóba. A hajók nagyon meg voltak rongálva. Az egyik cirkálóhajó orra teljesen össze volt löve. Két szállítóhajó érkezett sebesültekkel. A *Daily Telegraph* niucsvangi jelentése szerint *Makarov* tengernagy elrendelte, hogy a szénnel ne takarékoskodjanak, hanem inkább a nehéz ágyuk töltéseivel.

Japán szövetsége.

Páris, március 15.

A *Matin* londoni tudósítója beszélgetést folytatott *Itó* márkí vejevel, aki azt mondta, hogy az angol-japán szövetségi szerződés lehetővé teszi az Egyesült-Államokkal való barátságos politikát. Azonban Japánország és Amerika között nincs politikai szövetség, mint az orosz és francia lapok hirdetik, hanem csak természetes szövetség, amely a két állam érdekközös-ségének meg-elel.

Forrongás Japánban.

Pétervár, március 15.

A harctérről érkezett orosz kereskedők, akik azt állítják, hogy jól ismerik a japán viszonyokat, kétségbeesetten mondják ennek a birodalomnak a belső helyzetét. A kereskedelem és az ipar teljesen pang. Az északi szigeteken inség veszedelme fenyeget. A munkások munkát követelnek s azzal valóják a kormányt, hogy néhány nagy töképezés kedvéért provokálta a háborút. A sachalini japán konzul jelelti, hogy a háború kitörése óta nem szállítanak élelmicikkeket Japánország északi részébe. Ezek a kereskedők azt mondják, hogy a mikádó úgy akar segíteni a szegény lakosság sorsán, hogy meg fogja változtatni az a-kormányt s a legszegényebb embereknek is lehetőséget teszi, hogy politikai véleményüket nyilvánítsák. A nagyiparosok és a nagykereskedők ellene vannak ennek a tervnek s így valószínű, hogy már legközelebb forradalom fog kitörni.

Nem lesz béke.

Páris, március 15.

A *Matin*nek jelentik *Pétervárról*: Az itteni hivatalos körök és a közvélemény nagyon hidegen fogadják a *Nordd. Allg. Ztg.*-nak azt az eszméjét, hogy a hatalmak Oroszország és Japánország között lépjenek közbe. Oroszország el van tőkéve, hogy ezt a háborút végigharcolja.

Beszélgetés az orosz pénzügyminiszterrel.

Az *Echo de Paris* pétervári levelezője előtt érdekes nyilatkozatokat tett *Kokovcov* orosz pénzügyminiszter. Erőntve a párisi börzén nemrég lelépett pánikot, megjegyezte:

— Oroszországot oly szilárd kötelekék fizik Franciaországhoz, hogy senki sem biheti, hogy a japán háború meg fogja rendíteni Franciaországban azt a bizalmat és barátságot, amelynek jótékony hatását mind a két nép meg tanulta ismereni. Az a pánik nem ietel meg a valódi helyzetnek. Mily összefüggés lehet a japán háború és az orosz alapok biztonság közt? Szebasztopol közelebb volt a birodalom központához, mint Vladivosztoke és Port-Arthur, de vajon nem változták-e be akkor rendesen szelvényeinket? És papiraink nem emelkedtek-e, mihelyt a háború megszűnt? Ötven esztendővel ezelőt az orosz pénzügyminiszterum pénztárában nem volt két milliárd frank aranyban, pedig e pillanatban van annyi. Mindezt tudják a párisi és orosz pénzügyészek, amelyek közötti kölcsönösnek kibocsátják.

Oroszország hadikészülődéseire vonatkozólag ezeket mondotta a pénzügyminiszter: Ez a háború csak az ember- és pénzáladozat kérdése. A háború kimenetele nem lehet kétséges, a birodalom életejeje nem mérhető ki a legkedvezőlenebb körülmények közt sem. Azok a kiadások, amelyek a japán háborúra szükségesek, nem állíthatók egy sorba néhány nyugoteurpai hatalom háborúinak költségeivel, például azokkal, melyeket a délafrükai köztársaságok levelerése Angliának okozott. Fe tehető e, hogy mi, ahogy az angol hadügyminiszter megeselekedte, határainkon kívül 380 millió frankon lovakat vásároljunk. A legrosszabb esetben is csak 10 millió frankra lesz e célra szükségünk, de azt is bent az országban fogjuk elkölteni. Épp úgy áll a dolog a szállítási költségekkel is. A katonai szállítások költségei az államvasutak jövedelmét fokozzák. Szóval a háború kiadásai nagyrészt visszatérülnek az állampénztárba.

— BUDAPESTI NAPLO. Március 15-ikén új előzetes nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előzetes ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldessük tovább.

HIREK

Budapest, március 15.

— **A király Budapestén.** Bécsből táviratozzák nekünk, hogy a király régi programjához hiven, csak husvét után érkezik Budapestre és a delegációk ülésezési alatt több hetet fog tölteni magyar székvaróságban. Lehetséges, hogy ő felsége még a delegációk összeülése előtt Budapestre érkezik, de arról, hogy még husvét előtt eljő közénk, jól értesült körökben mitsem tudnak.

— **Baró Fejérváry Géza születésnapja.** Baró Fejérváry Géza volt honvéde mi miniszter ma ünnepte hetvenegyedik születésnapját. A vitéz tábornokot az alkalomból sokan keresték föl üdvözítő sorakkal, a legtöbben azok közül, akikkel együtt a magyar közélet harcaiban és a honvédelem fejlesztése terén annyi sikert és elismerést aratott.

— **Kossuth Ferenc állapota.** Kossuth Ferenc állapotában a mai napon sem állott be kedvező fordulat. A beteget nagy fájdalom gyötrik és talán még hetekig lesz kénytelen ágyban maradni.

— **Ferenc József levele az olasz királyhoz.** Már megemlítettük, hogy királyunk levelet írt Viktor Emánuelhoz, az olasz királyhoz, ki azonnal felelt a szívélyes sorokra. Mint most Rómából jelentik, Viktor Emánuel *Giolitti* miniszterrel megismertette Ferenc József király levelének tartalmát. A levél hangja rendkívül szívélyes. Királyunk meleg szavakkal fejezi ki azokat a baráti érzelmeket, melyekkel Viktor Emánuel iránt viseltetik, és azt mondja, hogy az a kitűnő viszony, mely a két állam között fennáll, nagy örömet okoz neki. Nagyon szeretné, írja a többek között, ha Ausztria-Magyarország és Olaszország kereskedelmi viszonyait a legjobban lehetne szabályozni. Célzásokat tesz a levél a két államnak a Balkán-kérdésben való megegyezésére is. Látogatásról a levél nem tesz ugyan említést, de vannak benne kijelentések, amelyek arra vallanak, hogy a királynak hő óhajlása volna, hogy magas szövetségeseinek kezét megszoríthassa. *Giolitti* miniszter közölte a levél tartalmát a többi miniszterrel, akikre ez a legkedvezőbb hatást tette, és bizonyosra veszik, hogy *Tittoni* külügyminiszter újra kísérletet fog tenni, hogy a király római utazását lehetővé tegye. Az állam és egyház között Olaszországban napról-napra javul a viszony, úgy hogy van ok remélni, hogy a pápa végre is nem fog akadályt gördíteni a magyar király római útja elé. *Giolitti* és *Tittoni* mindent elkövetnek, hogy ezt az eredményt elérjék, mert ez a minisztériumnak is nagy sikerét jelentené.

— **Berzeviczy és a Kossuth-ünnep.** A félévitalos *Budapesti Indósi* írja: Az e hónap 20-ikán tartandó Kossuth-ünnep nagybizottsága részéről kibocsátott jelentésben *Berzeviczy* Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter mint az ünnep egyik védőnek van megnevezve. Ertesüléseink szerint a miniszter kijelentette az egyetemi rektor előtt, hogy a védőnköszvet el nem fogadhatja és neve tudta és beleegyezése nélkül került a közönségre.

— **X. Pius és a király.** Monsignore Nicotra, a bécsi pápai nunciatura ezdőszerinti vezetője, tudvaleg a pápa egy levelét adta át szombaton a királynak. Jól értesül t bécsi körökben úgy tudják, hogy a pápa levele már válassz volt Ferenc József király egy levelére, amelyet vatikáni nagykövetünk, gróf Szécsen magánbaltogatáson adott át a pápának. A király és a pápa egyébként X. Pius trónra lépése óta már több levelet is írt egymásnak, s a legutóbbi pápai levelek meg, akit szeptemberben Iszlebe küldött levelet a királynak s abban ugyszólván bemutatkozott neki, felszólította az egyházi érdekeknek Ausztriában való előmozdítására és apostoli ládását küldte neki. A király pedig rögtön köszönő levelet küldött és azóta is többször írt a pápának, akit házának belső dolgai-ról is szokott értesíteni.

— **Thaly Kálmán köszönete.** Thaly Kálmán orsz. képviselő, a Kossuth-párt tiszteletbeli elnöke a következő sorok közlésére kért fel bennünket:

Március hó 10-én tartott országgyűlési felszólalásom alkalmából napról-napra oly nagy számmal érkeznek hozzám az üdvöző sürgönyök és levelek, úgy a haza minden részéből, mint külső országokban élő magyaroktól, hogy nekem, egyszerű embernek aki iród nem tartok, lehetetlen azokra egyenként külön-külön választanom, bármilyen szívesen tennem is. Tisztelettel kérem tehát mindazon üdvözölő szíves jóakörmat ne méltóztassanak tőlem rossz néven venni, ha engem végtelenül megtisztelő és örök emlékként megörzendő nagybecsű üdvözlésikert a saját útján mondom halás meleg köszönetet, va amint azon számos t, képviselőtársaimnak s egyéb illusztris üdvözölő látogatónak kik a legközelebbi napokban látogatójegyveiket lakásomra letették Fogadják mindezek ma, a szabadság szent emlékűnapján, s ivemből fakadó mélyen érzett hazafii köszönetemet. Budapest, 1904. március 16-én. Dr Thaly Kálmán országgyűlési képviselő.

— **Március 15-ike Lussinpiccolóban.** A magyar szabadság ünnepét lelkesen megünnepezték a Lussinpiccolóban üdülő magyarok is. *Lulycok* privigei köz-

— **Tüntetés Kubelik ellen.** *Kubelik* Jan mára hirdett bécsi hangversenyét csakugyan éktelen tüntetésekkel megduisította az alldéutsch diákok tömege. *Bécsi* tudósítók az esetről a következőket jelenti telefonon:

A kereskedelmi palota nagy tükörtermében kellett volna *Kubelik* hangversenyének végbemennie. Az alldéutsch diákok már délután kiadták a jelszót, hogy a cseh hegedűsnek a német Bécsben nem szabad játszania. Nagy tömegekben verődtek össze a kereskedelmi palota kapujában s a hangversenyre érkező közönséget bngos *pu* kiabálásokkal fogadták. Egy-egy fogatot meg is robantak, így a gróf *Wickenberg* helytartósági tanácsosát. A rendőrség kordont vont, hogy megakadályozza a tüntetőknek a palotába toulását. De a tömeg elemi erővel áttörte a rendőrség vonalát s hangos kiabálással benyomult a terembe. Ebben a pillanatban lépett *Kubelik* a pódiumra. A tüntetők tapsalni és dobogni kezdtek. *Kubelik* sápadtan várt egy ideig, aztán játszani kezdetét nyilván az remélve, hogy majd csak abbahagyják a zajongást. De tévedett. A lárna nőtön-nött s teljesen elföldö a hegedű hangját. A botrány óriási volt. Felőránl tovább próbálta *Kubelik* a tüntetők kiárasztását, de eredménytelenül. Vegre is *Maresch*, a hangverseny rendezője a pódiumra lépett s bejelentette, hogy *Kubelik* nem tartja meg hangversenyét. A tüntetők még most se vonultak el, hanem a távozó közönséget halmozták el szitkozódásaikkal. Végül a tömeg *Kubelik* hotelje elé vonult s leirhatatlan botrány közepette macskazenét rendezett a vendégművész ablakai alatt.

— **Gróf Csáky Napoleon.** *Bécsből* jelenti tudósítónk telefonon: Gróf *Csáky* Napoleon György adósságait 800.000 koronában állapították meg s ezzel szemben körülbelül ugyanakkora a vagyon. Tudvalevőleg gróf *Csáky*nak volt egy kutyája, amelyet nagyon szeretett. Ez a kutya a merénylet óta eltűnt. A gróf környezete azt gyanítja, hogy *Csáky* öngyilkossá akar lenni s kutyáját agyonlőtte s vagy a Práterben elásta, vagy a vízbe dobta, de nem volt bátorsága, hogy fölböjje önmagát. Mrawetzné állapota ma jobbra fordult.

— **Adakozás.** *Fuchs* Samu, budapesti nyomdai tudós utján, *Masztaler* Józseftől a *Szegénysorsu tanulakát gyámolító egyesület* javára 60 (ötven) koronát kaptunk. A jólékony adományt rendeltetési helyére juttatjuk.

— **Hamis sztrájk-hír.** Egyes bécsi lapok azt híresztelték, hogy a kassa-oderbergi vasúttársaság ruttkai főműhelyében bérlévonás miatt részleges sztrájk tört volna ki. Ez a hír nem felel meg a valóságnak. A tényállás az, hogy a ruttkai kazánműhelyben a pneumatikus gépzímetet a társaság berendezte és a beállított munkagyorsítás következtében az egységárak most kisebbek, akképpen azonban, hogy a munkások eddigi keresete csorbát ez által nem szenved. Különben a munka rendszeren folyik és valamennyi kazánmunkás háborítatlanul folytatja munkáját.

— **A Magyarországi Nőegyesületek Szövetkeése.** Ma tartotta meg alakuló közgyűlését a *Magyarországi Nőegyesületek Szövetkeése*. A közgyűlésben harminc vidéki és huszonkét fővárosi nőegyesület delegáltjai vettek részt. Gróf *Teleki* Sándorné elnöki beszámolója után élénk eszmecsere indult meg az előterjesztett alapszabály-tervezetről, amelyet némi módosítással elfogadtak a közgyűlés.

— **Csalás automobilal.** Ujjfata szélhámosággal álltak a lapok egy *idő* óta, amelynek temérdek előkelő állású uri ember és földbirtokos lett az áldozata. Hetek óta elárasztották már az élelmes család az ország főszolgabíráit, szolgabíráit, alispánjait, ingyen sorsjegyekkel, amelyekkel — a hozzájuk csatolt prospektus szerint — reklámciókra, értékes automobil lehet nyerni. Pár nappal a sorsjegy megérkezése után értesítést kaptak a sorsjegyek tulajdonosai Londonból, hogy sorsjegyüket kihúzták és az automobil a londoni *La Semense*-őg, vagy az anversi *Frensch Motocycles Company* szállítja nekik. A csomagolás és szállítási költségeire kilencet, hétszáznyolcvan, söt nyolcszáz koronát kértek. A legtöbbben a nagy szerenese felett érzett örömlükben elküldték a kért összeget, de az automobil csak nem érkezett meg. Így aztán többen a rendőrséghez fordultak, amely távirati érintkezésbe lépett a londoni és anversi rendőrséggel és a londoni osztrák-magyar nagykövetséggel. Kiderült, hogy Londonban nincs *Frensch Motocycles Company* nevű cég, Anversben azonban van egy *La Semense* nevű gépszállító iroda, amelynél nemrég járt két osztrák uri ember tudakozódni. A londoni rendőrség figyelmessé lett a két idegenre, de ezek megugrottak. A sorsjegyeket kísérő levelek aláírásából és az anversi rendőrség jelentéséből a főkapitányságon megállapították, hogy a két szélhámos nem lehet más, mint *Robelly* Jenő, a megszökött kancósikkasztó vívómester és *Jankovics* Gyula, a puelő nábob, akiket tüntetések bűnért köröznek a magyar hatóságok. A főkapitányság táviratlag intézkedett, hogy a Londonba

és Anversbe érkező pénzküldeményeket tartásá vissza és az esetleg jelentkezőket tartóztatásá le. A két család fényképét különben elküldték Londonba. A rendőrség hitét megerősíti az a körülmény is, hogy *Robelly* nemrég Rotterdamban együtt látták *Jankovics* Gyulával.

— **Életant vezérőrnagy.** *Bel* lübből jelentik, hogy *Allen* vezérőrnagy, aki a gumbineni pürben a katonai törvényszék elnöke volt, tegnap revolverrel halánték-kon lötte magát. Állapota reménytelen. Öngyilkosságának okát nem tudják.

— **Társasutazások.** A Központi Menetjegyiroda vezetésével március 20-ikén Konstantinápolyba induló társasutazás iránt nagy az érdeklődés. A részvétel díja teljes ellátással, kalauzóllással, belépődíjakkal, borralvalókkal, vagyis az összes költségekkel egyetemben Budapestről mindvégig I. osztály 375 korona, a II. osztály 275 korona. Vasutón II. osztályon hajón pedig I. osztályon 235 korona. Külön kirándulás a kisázsiai *Izmid*be. az I. osztályban 40 korona, *Brussza*ba 120 korona és *Smyna* *Ejesosba* 300 korona. A *Római zarándoklat*, amelyet *Desseney* csanádi püspök X. Pius pápa óhajatására vezet Rómába. Budapestről április 12-ikén indul külön gyorsvonaton, mindvégig *sávazföldön*. A részvételi ár, amelyben a teljes ellátás is bennfoglaltatik, mind a három osztályban mérsékelt. A zarándoklatban, amely a magyarok üdvkivánatait viszi a pápának, más felekezetbeliek is résztvehetnek. A bizottság március 20-án zárta le a jelentkezések névsorát, minél fogva a részvételi számdokozónak mielőbb jelentkezniök kell a *Központi Menetjegyi irodában*, (Budapest, IV. Vigadó-tér 1. szám alatt), noi fővebb felvilágosítást és részletes prospektust is kaphatnak. — Az Idegentörzsi Válatk *Utazási sorsjátékának* plakátjával, amelyet *Tull* Odön festett nem kisebb bámulatot kelt hirdetésének tartalma is, amely szerint 2 koronás *Utazási sorsjeggyel* szebbnél-szebb és a főbb nyeregményeknél teljes ellátással kapcsolatos utazást, vagy előkelő túrdokban való nyári tartózkodást lehet nyerni. E sorsjátékának, melynek 1000 nyeregmény van, az utazási ideny elején, *május 1-én* lesz a húzása.

— **Öngyilkos póttartózkodás.** *Nagyszombatból* jelentik, hogy az ottani rokkantak hazának harmadik emeletéről leugrott egy szolgálatra behívott tizenötéves megyei póttartózkodás szalona és annyira összezúzta magát, hogy másnap meghalt. Az keserítette el, hogy be kellett vonulnia és feleségét négy gyermekével a legnagyobb nyomorúságban hagyta otthon.

— **Sztrájk a Turulgyárban.** *Temesvárról* táviratozzák: A *temesvári Turul* cipőgyárban ma reggel 400 munkás sztrájkba lépett. A sztrájkolók a drágaság miatt díjmelést követelnek. A főkapitányság a békéltetési tárgyalásokat megkezdte és remélhetőleg gyorsan eredményhez vezetnek. A sztrájkolók a város előtt levő korecsmában ütték fel a sztrájk-tanyát.

— **Szelhámos ügynök.** A rendőrség ma sikasztás miatt letartóztatta *Radó* Mihály ügynököt, akinek a József-körut 9. szám alatt volt az irodája. A mezközvadászi fogyasztási szövetkezet ugyanis felkérte *Radót*, hogy egy 8000 koronás váltót számítottjon le. Az ügynök először 25 korona információdíjat vett fel a szövetkezetből, aztán tíz százeleket követelt a leszámítolando összegből. A szövetkezet erre visszakövetelte a váltót. Az ügynök azonban értékesítette a váltót, 800 koronát levont belőle és a többit elküldte. A szövetkezet erre följelentést tett a rendőrségen, amely ezért letartóztatta a szélhámos ügynököt.

— **Milyen volt a március 15-iki ünnepzene?** *Horváth* Mihály híres történetírónk részletesen leírja a lele tetteitlen március 15. napját, melynek kimagasló mozzanataként az eredeti magyar zenét emeli ki, mely e nap hangulatát annyira emelte. De sajnálatos említi a történetíró, hogy az akkori magyar hangszerek, melyekkel a zenét produkálták, nem voltak oly tökéletesek, mint kellett volna. Az 15-ik március 15-ének ügynök nevezetes programja, hogy az akkori zenét fogják felszínre hozni. Ha élne most a nagy tudós, egy bizonyára nem csekély volna az öröme, mert az akkori fogyatlékoságot a hangszereknek most nem kellene észlelnie. Az eredeti Kuronodákat a m. kir. zeneakadémia szállítója *Reményi* Mihály műhangszerész hangszereivel aóják elő s előreláthatólag nagy sikerrel.

— **Tanuháner.** *Wagner* ez örökszép remekének paródiája naponként szuflot házat vonz az Or.umba. A kitűnő előadásban *Brakl* tenorista mint vendég, *Mariot*, *Schiller* urak és *Dóor* k. a. tünnek ki. A márciusi új varieté-műsor újra bővül. *Pauline D'Argent* excentrikus énekesnő a legújabb attrakció, aki ma kezdi meg fellépését.

— **Rendőri hírek.** A rendőrség letartóztatta *Deutsch* Gizella 25 éves kávéházi pénzárosnót, mert teiten érték, hogy *Hoffmann* és társa bécsi-uti üzletelés sejmét lopott. *Deutsch* Gizella bevallotta, hogy hosszú idő óta állandóan dézmálja az üzleteket. — *Varga* István lakatos az éjszaka a Baross-utca 118. számú ház előtt melibe lötte magát. A mentők a Rókusba vitték. — A lánchíd budai oldalán *Varga* Ilona varróleány a Dunába ugrott. Még idejkorán kimentették. — Ma déliótl a Váci-körut 31. számú ház félreeső helyén *Schmieder* Gyula 19 éves mézárosságá melibe lötte magát. Észmeletlen állapotban vitték a Rókusba.

(x) **Gazdák, ha nagy természet akarnak jutni, Mauthner-féle magvakat vessenek.** Idei főárgyvezető, mely 226 oldalra terjed, *Mauthner* *udón* cs. és kir. udvari magkeveskedés Budapestben Rottenbiller-utca 33. sz., mindenképp kívánatra ingyen, készséggel megküldi.

Tüntetés a Kerepesi-uton.

— A *Budaepesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, március 15.

A március tizenötödiki ünnepélyek után ma sajnálatraméltó tüntetés volt a Kerepesi-uton és az Erzsébet-körut elején. Az ünneplő közönségnek selejtesebb része végigvonult a Kerepesi-uton, törve-zuza a kirakatokat és az ablakokat. Az Erzsébet-köruton a Barossay-utcaig jutott el a zavargó tömeg s utjában alig maradt épen kirakat vagy ablak. A Barossay-utcanál érte utól a rendőrség a tüntetőket s egy-két lovasrohammal sikerült szétszórnia.

Déután 5 óra tájban végződött az ünnepély a Petőfi-szobornál. Az ünnepély után a közönség nyugodtabb része szétszórt, mintegy 600—800 főnyi tömeg azonban a Koronaherceg-utóban lévő régi Pilvax-kávéház elé akart vonulni s ott folytatni az ünnepséget. Ez azonban már nem volt bejelentve a rendőrségnek s az ott lévő *Jeszenszky* Gellért kapitány kijelentette a tömegnek, hogy a Pilvax-kávéház előtti ünnepély nem engedi megtartani. A tömeg mégis odavonult és utközben alaposan megbabogolta a király házat, amelyen nem volt kitűzve a nemzeti lobogó. A Koronaherceg-utca elején *Laky* rendőr-elügyelő felszólitotta a tömeget a szétszólásra. Fitty és abog volt a felelet s a tömeg egy része megrobant egy szeneskocsit, amely a Ferenciek-terén, a Nemzeti Szalon épülete előtt állott s pár pillanat alatt tevé volt a tüntetők zsebe és marka széndarabokkal. Egy pár széndarab a rendőrök felé repült, mire *Laky* teüglyelő az ott levő nyolc lovasrendőrrel a tüntetők közé lovagolt s felszólitotta a szétszólásra.

A lovasrendőrök két-éle választották a tömeget s míg az egyik részt hátra fordították a Duna felé, a másik részen a vezetők kiadták a jelszót:

— Menjünk a függetlenségi pártkór elé!

Es a mintegy 300 főnyi tömeg megindult a Kossuth Lajos-utcán, neki a Kerepesi-utnak, anélkül, hogy a rendőrök észrevették volna szándékát. Hangos abogolással, egy kis zászlóval az élén haladt a tömeg a Kerepesi-uton, a Kossuth-nótát énekelve. A kereskedők a tüntetés láttára nagy gyorsasággal eresztették le a kirakataik vasredőnyeit. A Kerepesi-ut 14-ik számú ház első emeletén van egy *fogorvosi rendelő-intézet*, amelynek erkélyen nem volt zászló. De nem volt magán a házon sem. Egyszerre csak egy széndarab repült a fogorvosi intézet egyik ablakának, amely nagy csörömpöléssel betört. A következő pillanatban már száz kő és széndarab repült az ablakoknak, úgy hogy a házon alig maradt épen csak egy üvegtábla. A tömeg az első sikertől, amelyet nem követett rendőri beavatkozás, vérszemét kapott s ettől fogva egymásután törtek be nagy csörömpöléssel a kirakatok nagy üvegtáblái és az emeletlek ablakai. Egy fiatal subanc még a Rókuskörház ablakait is be akarta verni, ebben azonban társai megakadályozták. A tüntető csoport, amely a Kerepesi-uton rendőrről nem találkozott, beverle *Agulár* Dávid Kerepesi-ut 2-ik szám alatt lévő cipőüzletének hatalmas üvegtábláját, a Kerepesi-ut 34-ik szám alatt lévő *fogorvosi műterem* első emeleti ablakait és csaknem minden üzletnek a kirakattábláit, amelynek a vasredőnyeit kellő időben nem sikerült leeresztetni.

Miután a tömeg látta, hogy utjában rendőri akadályba nem ütközök, már szinte tomboló hangulatban fordult be az Erzsébet-körutra. Ekkor már mindegy volt neki, akár volt zászló kitűzve a házon, akár nem, törte-zuza be az ablakokat. Így történt az Erzsébet-körut 2-ik számú házánál is, amelyen zászló lengett ugyan, de itt *Blahánának* és *Hegyi Arának* az első emeleten lévő ablakait mégis betverte a tömeg. Az Erzsébet-körut C-ik szám alatt van egy temetkezési intézetnek az üzlethelyisége, amelynek hatalmas üvegirakata mögött koporsók és kosoruk voltak láthatók. Egy hatalmas kődarab repült az üvegtáblának, amely óriási csörömpöléssel tört be. Ezzel csaknem szemben, a New-York palota épületében van a Yost írógép társaság helyisége, amelynek óriási kirakattáblája több száz torintot ér. Ezt is bezúzták a tüntetők. Ezután a New-York kávéház egyik nagy üvegtábláját próbálták bezúzni, de erről visszapatant az odadobott kődarab. A bent lévő vendégek az ostrom láttára természetesen hanyatholok menekültek.

Még a New-York kávéház ablakait ostromolta a tömeg, amikor a Kerepesi-ut külső része felől felhangzott a lovasrendőrök vágatásának zaja. A Kerepesi-ut elején *Grálló* rendőr telefonon értesítette a Mosonyi-utóban lévő rendőrkaszárnyát a romboló tüntetésről s egy rendőrelügyelő vezetésével melet egy szakasz lovasrendőr gyors vágatásban érkezett oda. A tüntetők nem vették észre a hátuk mögött közeledő rendőrsapatot és vigan folytatták romboló munkájukat még pár percig a köruton.

A lovasrendőrök hátulról belelovagoltak a tömegbe, amely jegyatva sikoltozva menekült a lovasok elől be a Barcsay-utcába s a szomszédos mellékutakba. Itt azonban szembetalálták magukat a VII-ik kerületi kapitány sárga felületű elősiető gyalogos rendőrökkel s a Kossuth Lajos-utcából előkerült lovasrendőrsapattal is. A tömeg egy része a járdákra menekült s ott állott meg, felszaporodva a sétáló közönséggel is. Egy szakasz lovasrendőr a Wesselényi-utca sarkán szét akart osztani egy ilyen tömeget, amely azonban kődobással fogadta. Felülről, az emeleti ablakokból is szendrabokkal és kövekkel dobálták a rendőröket, akik egy pár pillanatra tanakodtak, majd telovagoltak a járdára és szétkergették a vad sikoltozással menekülő tömeget.

Körülbelül ekkor érkezett meg Szirmay Andor VII-ik kerületi kapitány, aki aztán kellő erővel, de tapintatosan és ügyes taktikával szerította a járdákra álló tömeget a rendőrökkel a Kerespesi-ut felé. A New-York kávéház előtt volt még egy kis lovas-állat, mire a tömeg nagy része elmenekült a mellékutcákra, át s csak kisebb bámészkodó csoportok maradtak még ott. Ugy hét óra tájban felvette rendes képét az utca s a rendőrök is hazavonultak.

A VII-ik kerületi kapitányra körülbelül tízenöt embert vittek be a rendőrök, akiknek egy részét ablakverés miatt, másik részét pedig hatóság elleni erőszak miatt állították elő. A letartóztatottak nagy része faacér iparosság s csak egy joghallgató van közülük.

Nagy sztrájk a fővárosban.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, március 15.

A városligeti nyári vendégekben egyre szaporodik a sztrájkoló munkások száma. Szabók, lakatosok, szobakészítők, mázólok és kocsifényező-segédék ütöttek odakint tanácsot, hogy munkaadóikat bér-emelésre kényszerítsék most, amikor a tavaszi nagy munka megindul. Mindkét fél elkészült nagyon. A munkaadók panaszkodnak, hogy tükrömmel, ha a segédke követeléseit teljesítik, a nagyobb tábor, a munkások pártja pedig, amely a megélhetésért küzd, nem akar tágitani. Reméli, hogy most a legkedvezőbb alkalmat ragadta meg.

(A szabók sztrájkja.)

A legnagyobb sztrájk ez idők szerint a szabók-sztrájkja. Tegnapelőtt mondták ki a sztrájkot a szabó-segédék és a kisiparosok, körülbelül nyolcezeren. Tegnap a Hermán-uton lévő Klemens-féle vendéglőben tárgyaltak a lakalósokkal együtt, ma azonban már szünek bizonyult a Klemens kertje s a szabók átvonultak a Zöld vadászhoz s ott ütötték fel a sztrájk-tanyát. Vigan ének itt a sztrájkolók, társasítékokkal, mulatságokkal töltik az időt s biznak abban, hogy a sztrájkból ők kerülnek ki győztesen. Bizalmat öntött beléjük az, hogy tegnap estig egy sereg mester teljesítette már a munkások követelését. Azt hiszik, hogy a többiek is hamarosan meg fogják adni magukat. A sztrájkbizottság úgy határozott, hogy mindaddig nem állít be munkásokat a műhelyekbe, amíg a munkaadók tulnyomó része meg nem adta a munkások követeléseit. Berlinből és Párisból egyre kapnak leveleket a sztrájkolók, amelyekben a nemzetközi munkásszervezet nagyobb anyagi támogatást ígér. A sztrájkolók kitűnően vannak szervezve. A sztrájkbizottság tagjai minden egyes mester és munkás lakását s a több száz főből álló ellenőrző bizottsággal éjjel-nappal ellenőrzéti, úgy hogy sztrájk-török nem igen akadhatnak.

Tegnap este a sztrájkoló szabómunkások több helyen erőszakoskodtak. Több műhelyben széthányták, összetépték a ruhákat és az utcákon elesiepték az inasokat, amint ruhákat szállították haza. A főkapitány utasítása folytán ezért ma a Zöld vadászban lévő sztrájkanyán megjelent egy rendőrgalamb az sztrájkbizottság egyik tagjával és felelőst a főkapitány rendeletét, amelyben figyelmezteti a munkásokat, hogy az erőszakoskodásokról tartózkodjanak s a munkába álló segédkeket ne inzul-tálják, mert a békétlenkedőket magánosok ellen el-követett erőszak címén hat hónapi fogsázzal sújta a törvény. A főkapitány figyelmeztetését a sztrájkolók gunyos közbeszólásokkal kísérték, úgy hogy a rendő-rögalmazott többször kénytelen volt rendre inteni őket.

A sztrájkbizottság ma délelőtti eljárást a munkaadóknál s a délutáni gyűlésen tett jelentést eljárásának eredményéről. A Klein és Schwarzer cég ma alá-írta a követeléseket s így azonnal kiutalványozott neki a sztrájk-bizottság negyven munkást, akik még délután munkába is álltak. Azt is jelentették, hogy eddig százöt sztrájkos írta alá a munkások követel-ését s ezeknek műhelyébe ma már munkásokat adtak. Azok a szabócégek, amelyek nem teljesítették

a munkások követeléseit, tegnap este gyűlést tartot-tak. Ezeknek az az álláspontjuk, hogy a követelések teljesítése a közönség rovására menne, mert kényte-lenek volna emelni a ruha árát. Ezek a mesterek nem fogadják el a kizárólagos árbrérendszert és nem fogadják el az illetékek jellegű szerint való rangosítást, azaz, hogy nem zárnak ki az elől, hogy fix-csoportok állapítsanak meg az egyes munkák minőség és ára szerint. Lehetetlennek tartják, hogy a szabóüzletek imperatív első-, másod- és harmad-osztályúak legyenek. Főlemelik az összes munkabé-reket a méltányosság végső határáig. Az általános követeléseket részben eladják, a fennálló vissza-ságokat a munkások érdekében és velük együtt gyö-keresen orvosolni kívánják. Szolidáris összetartásuk különben a legteljesebb; a híresztelésekkel szemben áll az, hogy egy mester sem írta alá a mostani alak-jában lehetetlen ultimátumot. Gondoskodtak arról, hogy egyes esetekben tömörítő jogellenességek, amelyeket törvénybe ütköző erőszakosságok formájá-ban követnének el a munkások, megfelelő módon ki-kerültesse, szükség esetében megtoroltassanak.

Remélhető azonban, hogy a nagy szabó-sztrájk hamarosan véget fog érni kölcsönös engedékenysé-gel, mert most van a legnagyobb munkaidő.

Ma csatlakoztak a budapesti szabók sztrájkjá-hoz a úpestiek is, akik szintén ugyanolyan követelé-sekkel állanak elő, mint a pesti kollegák.

(A lakatosok.)

A már hosszabb idő óta tartó lakatos-sztrájkba nem hozott változást a mai nap. Eleinte csak 200 lakatosmunkás sztrájkolt, de ma már 600 a sztrájkolók száma, mert a mesterek mindenkit kimondták a Kri-mitschaut. A mesterek azonban már tegnap elmentek az általános munkás-betegséggyógyintézet Dob-utcai házába s ott szükbá álltak a sztrájkot intéző hatos al-bizottsággal. Megállapodásra azonban mindaddig nem jutottak. A munkások most is ragaszkodnak követe-leseikhez, amelyeket a méltányosság kedvéért ujabban így módosítottak:

Követelnek: 1. 10 óras keretben 9, illetve 9 és fél órai munkaidőt. 2. Három korona minimális alap-napibért. 3. A munkavezető illetve a megbízott minimális hetibére 50 korona legyen s ezenfelül negyedévenként kapjon 100 koronát lakbér omen. 4. Előmunkás minimális hetibére 36 korona, vagyis 6-7 korona napibért. 5. Onálló munkások részére 5 korona napibért. 7. Időutáni munkánál az első órában 25 százalék, azontul órákban 50 szá-zalék pótlókat kérnek. 8. Vidéki munkáknál a kör-nyéken kívül (hová nem ér el a villamos) 50 száza-lék, környéken belül 30 százalékos pótlókat. 9. A mű-helyek tiszták legyenek s legalább félóvenként me-szeljék. 10. Tiszességes bánásmódot. 11. Új műhely-rendet, melyet az ipazestület békeltető bizottságában levő mesterek és segédke közösen állapítsanak meg. 12. Május 1. szabadnap legyen, végül 13. a sztrájk miatt három hónapon belül egy munkás se legyen el-bocsátható.

Ezek a munkások követeléseit, amelyekből nem akarnak engedni. A sztrájkanyán vig a hangulat és a sztrájkolók biznak a sikerben. Rendezvények nem történtek.

(A szobafestők sztrájkja.)

A budapesti szobafestő-, mázó- és fényezősegédke sztrájkja e hó 7-ikétől tart. A munkások között pé-dás a rend és az összetartás. Oly helesen küzdenek követeléseikért, hogy biztosra veszik győzelmüket. A mesterek közül eddig már 233-an adtak meg a mun-kások követeléseit, ezek között a következő nagy cégek is: Zimmermann Bernát, Glasz János, Kurb József, Lakács László, öv. Wanek Károlyné, Reitzer Ferenc, Wejvoda J. és Fia, Eichhorn Antal, Inczinger Társas stb. A segédke szervezete oly kitűnő, hogy a Reitzer Ferenc munkásai szám szerint 24-en, dacára annak, hogy mesterük már a követeléseiket aláírta, addig nem állnak munkába míg a többi nyolc mun-kást is, kik a sztrájk kitörésekor ott dolgoztak, szin-tén munkába nem állítja. Ennél fogva a sztrájkolók remélik, hogy küzdelmük pár-nap múlva sikeresen fog befejezést nyerni.

SZÍNHÁZ, ZENE

** Nemzeti Színház. A március 15-iki évfor-dulót hazafias darabbal szokta megünnepelni a Nemzeti Színház igazgatósága. Ma este Szilgetyi történelmi színműve, a II. Rákóczi Ferenc fogsága került szívre, egészen telt ház előtt. Jászai Mari viharosan tapsol-ták Zrínyi Ilona nagy jelenetében és fényes sikere volt Bereginé is Rákóczi szerepében. Saacsay, Gál, Mihályfi, Rózsashegyi, Nádai Ferenc, Hegyesi Mari ha-tással vettek részt az előadásban.

** Opera. Az Opera ma ünnepi előadást rendez-tett, nem direkt a március 15-iki évforduló tiszte-létére, hanem Erkel Sándor síremléke javára. Erkel Ferenc örökzöldségű dalművét, a Hunyadi Lászlót ad-ták elő és az előadás kezdetén a teljes énekkar ünnepi díszben a Himnusz énekelte. Szilágyi Erzsébet szere-pében Kramer Teréz kapott zajos tapsokat, különö-sen a Lagrange-ária után. A többi szerepet Froulik, Szenyősi, Pichler, Sz. Farkassy Ilona, Fayer Margit énekelte szintén élénk tetszés mellett.

** Ünnepi előadások. A Víg-színház ma dél-után az Ocskay brigádost adta elő, este a Ta-karodó előtt Gyizó Lajos nagy hatással szavalta Ballz Miklós A szabadság ünnepén című költői szár-nyalású ódáját. A Magyar Színház megismételte teg-napi ünnepi műsorát; R. Maróthy Margit asszony szavalta Ábrányi Emil Mi a haza? című ódáját. dr. Horváth Ákos melodramatikus zenéjével. A Király-Színház megkapó alkalmi jelenettel vezette be-estjét. Cseryő Hugó Uj március című mély gondol-atokkal teli, poétikus jelenetét játszotta el Vágó Béla, Thury Elemér s Tesztory Julia. A közönségnek a for-májában s tartalmában is új, részleteiben igen finom ünnepi szám nagyon tetszet s megéltetete a szerzőt. — A Népszínházban Szirmai Imre szavalta lendülettel Pakots József Museum előtt című gyönyörű ódát.

** Sötétség. Ruttkai György nagyhatású tár-sadalmi színműve, a Sötétség holnap, szerdán már huszonegyedik előadást éri meg a Nemzeti Szin-házban. A darabban a színház ezidei szezonjának egyik legnagyobb művészi és anyagi sikerét aratta.

** A legmerészebb tánc. Természetesen Duncan Izidoráról van szó, a leghíresebb tánc-zseniről, aki egyre szélesebb és magasabb területek terjeszti ki művészetét. Legujabban München városában tett ismét egy forradalmi lépést. Eltáncolta Beethoven, az utó-lérhetetlen, a nagyot, a legnagyobbat, sőt Beethoven-ból is azokat a legfényesebb műveket szedte táncba, amik előtt szinte vallásos áhítattal borult le eddigelő a zeneértő emberiség. Jelesül eltáncolta a müncheni-eknek a Pathétique sonata adagioját, az egész Mondéschein-sonatát és ami a legvakmerőbb vállalkozás a hetedik szimfóniának két középső tételét. A közönség nemcsak megbocsátotta Duncan-nak ezt a valóban merész produkcióját, de lelkes tapsokkal is jutalmazta, ellenben a német kritika leirhatatlan ha-raggal támadja meg a táncművészt és eme próbálko-zásáért, amelyet szentségtörésnek s a Beethoven isteni ihlete profanzálásának nevez.

** Boris király. A Király-Színházban az utolsó jelmezestéppé már Szöllösi Zsigmond és Heggli Béla operettjének, a Boris királynak. A fiatal círi királyt Fedák Sári játszsa, az előjátékban Halász Ilona adja a fiatal Boris herceget, közreműködik még egy széphanagú tizeves leánya, Magda Valéria is. A darab verses részét Hervey Frigyes írta. Az új-donságot a színház ínyesen állította ki.

** Kamara-est. A Hubay-Popper-Kemény-Sze-rémi vonósnyegységet társul utolsó kamara-estéje hé-tőn, március 21-én, este 7 1/2 órakor lesz a Royal-színház termében Keonen Tilly dalénekesnő közremű-ködésével. Jegyek a Harmonia zeneműkereskedésben kaphatók.

A Népszínház új igazgatója.

Budapest, március 15.

A népszínházi bizottság ma esti értekezletén egyhangulag Vidor Pált bízta meg a Népszínház igazgatásával. Holnap déli tizenkét órakor már hivatalosan átadják a színházat az új igazgató-nak. Ez a megoldás egyetemes meglepetésként és örömet kelt mindenütt, ahol az utóbbi időben aggodással néztek a Népszínház művészi és anyagi sorsának hanyatlását. A főváros ez elsőrangú kulturintézetét most végre biztosra lát-ták. Az a művészember, akinek a vezetésére bízták a Népszínházat, erre a munkára a leghiva-tottabbak egyike. Tudás, tapasztalat, izlés, buzgó-ság, okos rendszernek és példás rendnek szerete: ezek azok az eszközök, amiket művészi műhe-lyébe visz. Előretörő munkában edződött meg az ereje, soha sem ért rá üres szövegek puffogatá-sára, ez a játék így végre büszke büszke mond a Népszínház igazgatói irodájának. De ne is né-zzük, mi minden távozik erről a helyről, a leg-utóbbi időki emléke éppen nem fölemelő, hát rajta: felejtse el a színház, a közönség, a kritikus. Hogy a feledés könnyű lesz, erre biztosítottak ad mindaz a jogos várakozás, amit a Vidor Pál igazgatói működéséhez fűzünk.

A népszínházi bizottság délelőtti ülésén mindenek-előtt konstátáék, hogy Porzolt Kálmán ma délig a 44.565 koronát nem fizette be a főváros pénztárába. Hitelezői beadványt intéztek a bizottsághoz, amelyben az adósságok rendezésére kétheti határidőt kérnek. A hitelezők beadványához kapcsolta Porzolt Kálmán a magáét, ugyancsak a kétheti határidőt kérve. Külön előterjesztést tett Deutsch Géza, Porzolt Kálmán 16-hitelezője és Képesy Károly ügyvéd, aki kijelenti, hogy ha Porzoltot meghagyják a börtönben, a 40.000 korona erejéig vezetett foglaltsát föloldja. Egy órai tanácskozás után a bizottság bekérte Deutsch Géza főhitelezőt s vele tárgyalt. Megállapodásra nem jutot-tak.

tak s a bizottság délután hat órára halasztotta folytatásos tanácskozását.

A bizottság délután 6 órakor folytatta és 8 órakor fejezte be a tanácskozását. Minthogy Porzsoit Kálmán igazgató nem tett eleget annak a föltételnek, amelyet a népszinházi bizottság a szombaton tartott ülésében vele szemben megállapított, vagyis nem tette le a 64.575 koronát s minthogy a bizottság különben sem látta biztosítottnak a Népszínház sorsát az ő kezében, a délutáni ülésében kimondotta a bizottság, hogy a bérleti szerződést a mai napon fölbonthatja.

Ezzel kapcsolatosan tárgyalta a bizottság azokat a bérleti ajánlatokat, amelyek beérkeztek. Ilyen négy volt: Vidor Páltól, Deutsch Gézától, Evva Lajostól és Szalai Mihálytól. A bizottság, bizalmi és anyagi szempontokból, egyhangúan abban állapodott meg, hogy Vidor Páira ruhazza át a szerződést, úgy hogy a Népszínház az ő igazgatásába már holnap, szerdán déli 12 órakor átadják. Az átadással a végrehajtó-bizottság tagjai: Kékh Istvánt, Heltai Ferencet és Mérő Jánost küldötték ki, valamint a bizottsági szakértőket: Kausser Józsefet és Kráky Jánost, végre Fülöp Kálmán tisztii főügyészt és Rényi Dezso főjegyzőt s a számvétség illetékes ügyosztályának a számvétségét: Seregi Árpádot. Hogy a kisebb javadalmasú személyzet egy pillanatra se legyen fizetés nélkül, Kékh István, Heltai Ferenc, Hűvös József és Ruszt József a saját úkból azonnal 1000—1000 koronát bocsátottak rendelkezésre.

Vidor Pál szerződése úgy fog szólni, hogy ő az 1904. évi október hónap elejéig 5000 koronát fizet s aztán évenként 60.000 koronát. A szerződés az 1907. évi október hónap 15-ikéig szól. Az új igazgató tartozik a mostani személyzetet átvenni. Erre nézve Vidor Pál kötelező nyilatkozatot is tett. A színház művész-személyzele holnap délután egy órakor üdvözi az új igazgatót.

Vidor Pál, a Népszínház új igazgatója a magyar színművészet kipróbált erőssége a színpadi babérhoz a magyar színművészet régi gárdájának göröngyös utain jutott el. A hevülős szív ereje tartotta meg a művészetnek Vidor Pált; egy emberöltőt át volt elsőrangú disze és egyik leg-ünnepeltebb népszínműrője a Népszínháznak. 1846. november 17-ikén született Nógrádmegyei Kalonda községében, atyja gazdaságtul volt, de alig tizenégy éves korában árvaságra jutott; édesanyja papnak szánta s a roznyói püspöki konviktusnak egyik kiváló növendéke is volt. De költői hajlandósága volt s rajongott a színpadért. Alig mult tizenhét éves, mikor Vidor néven csapott fel, Demjén Károly társulatához szegődött. Két évi vándorlás után Keszler debreczeni társulatához jutott, itt csinos énekhangját tovább fejlesztvén, kisebb szerepeket énekelte operákban is, Nagyváradon énekelte először nagyobb szerepet, a Linda című dalmű tanítóját, 1873-ban már a budai arénában játszott nagy sikerrel. Inmentul mindinkább ismertté lett neve, kivált a Tékely koldus alakjában aratot nagy sikert. 1878-ban a budapesti Népszínház első igazgatója, Rákosi Jenő, vette társulatához s ez idő óta, 26 éven át volt közszeretetten álló tagja annak a színpadnak, melynek vezetését most annyi áldozatkészséggel és lelkes szeretettel veszi át. Kiválóbb szerepei a Kornevillie harangok márkija, Tiszurak a zárdában Gastonja, a Kertészleány, Üdvöske, Hoffmann Mester, Liliás Szépe a Rip-csüszerepe. Nemcsak mint színész, hanem mint író is jelentős sikereket ért el. Maradandó sikere volt a Vörös sapka, Ingyenlők, Kassai deák, Szarvasmalom, Czifra Zsuzsi darabokkal. 1881-ben vette nőül Kacsó Karolát, a Népszínháznak évek során közszeretetten álló tagját.

EGYESÜLETEK

(A Budapesti Könyv- és Könyvmd.-főnökök Egyesülete) tegnap tartotta meg kilencedik rendes közgyűlését Emich Gusztáv udvari tanácsos elnököle alatt. A lendületese elnöki megnyitót után tudomásul vették a választmány és a színművész-ó-bizottság jelentését. Azután a tisztújítás következett. Alelnökök lettek: Hirsch Lipót és Buschmann Ferenc. Főtitkár: Zilahy Simon. Pénztárnok: Czettel Dániel.

TÖRVÉNYSZÉK

88 Pánszláv sajtópör. A Szakolcán megjelenő magyarellenes Pokrok nyit levélben támadta az ottani állami elemi iskolát, mert a hitoktatás nem tót, hanem magyarnyelvű. Az ügyesség ebben nemzetiség elleni izgatást látott és sajtópert indított a lap felelős szerkesztője, Blató Pál szakolczi orvos, ismert pánszláv agitátor ellen.

Nyiltér.



Forman
nátha ellen.
Klinikailag kipróbálva és orvosok részéről főbb oldalról valóban személyi náthaellenes szernek kijelentve. Hatása megiepo!

Általános Takaré- és Hitelszövetkezet
Budapest, V. ker., Sas-utca 24. sz.
Tagok száma: 2527.

Befizetett tőke: 1.736.415 kor. 45 f. Eddig kiadott kölcsönök: 3.491.116 korona. A legkedvezőbb feltételek mellett nyújtunk kölcsönöket és leszámoltunk váltókat, valamint nyílt követéseket. Biztosítéki alapra való levonás vagy hetekre való utánfizetés nálunk nincs. A benyújtás díjmentes. Az elintézés gyors.

Az igazgatóság.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK

A leszavazott angol kormány.

London, március 15. Az alsóházban ma a kormányt leszavazták azáltal, hogy az ir Redmondnak azt a javaslatát, hogy hozzák törlesse az irországi tanítási célokra kért hitelt. 141 szavazattal 131 ellenében elfogadták. A Keuter-ügyösség jelenti, hogy politikai körökben azt hiszik, hogy a kormánynak az alsóházban ma történt leszavazása nem fog közvetlen következményekkel járni, bár a kormány politikai prestigeje némi csorbát szenvedett.

A balkáni helyzet.

Konstantinápoly, március 15. Ma volt az osztrák-magyar nagykövetségen a macedóniai vilajet csendőrségét újraszervező külhöldi bizottság 16-ik ülése a portának február 29-iki memorandum nébány pontját illetőleg való felvilágosítása végett s azért, hogy bizonyos török érdeklődésekkel számot vessenek. A holnapi ülésnek hasonló célja lesz.

Konstantinápoly, március 15. A Jildiz a jövő hét folyamára tüzte ki a török-bolgár tárgyalásokban való döntést.

Szófia, március 15. Azok az üldözések, amelyeket a macedóniai görög lakosságnak kell szenvednie a bolgár komitásoktól, a görögöket felbőszítettek a bolgárok ellen s komoly összeütközések lehet tartani. Macedónia déli részében a görögök bandákat alakítanak s meg akarják gyilkolni a bolgár tanítókat és papokat. Ezeknek a görög bandáknak lelke és vezére Kote Kristóf, Jankov bolgár ezredes volt barátja, aki Jankovval összevált és a görögökhöz pártolt át. A görög bandák Koszter vidéken garázdálkodnak, aztán Macedónia belsejébe készülnek betérni, hogy a bolgár bandákkal megütközzenek.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, március 15. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Eladottot buza: tiszavidéki 9.—9.40, bányási 8.50—9.05, monori 8.60—8.95 K. Rozs, tőftelvidéki 6.95—7.15, pestmgyei 6.90—7.15, déli vasuti 6.70—6.95, magyar tengeri 5.60—5.85, magyar zab 5.70—6.25, válogatott 6.90 K.

Bécs, március 15. (A Budapesti Napló tudósítójától.) A délutáni magánforgalomban a áriatok a követ kezdők voltak: Osztrák hitelrészvény 642.—. Magyar hitelrészvény 765.50 Angol-Osztrák bank 280.50 Bécsi bank-egyesület 511.50 Union bank 525.75 Länderbank 426.— Osztrák-magyar államvank részvény 640.50 Déli vasut 80.75 Előválogyi vasut 405.50. Szekanyugat vasut részvény —. Dohányrészvény —. Rimamurányi vasut —. Alpési bányarészvény 479.— Bécsis járadék 410.50. Magyar korona járadék 99.75. Osztrák koronajáradék 98.—. Lombard 125.50. Török sorjegyek: 117.53. Német állam bank márcia 117.53. Napóleondó 19.10.

Berlin, március 15. (Tőzsde.) A tőzsde a párisi, s londoni tőzsdék tegnapi szilárdására szilárd irányattal nyílt meg. A nyugati tőzsdéktől függő fondok által magasabbak, oroszok szilárdak. A kedvező irányzat a járadékpiaera is hatással volt valamint a helypiaera is, melyen, akarsak a montan-bankpiacon, éleik forgalom volt. Bankokban számos leedezés történt, a montánértékben törént spekulációs járadékot szilárdak Vassrészvénypiac szilárd. Hajózási ártartok. A tőzside 11. telében hitelrészvény Bécsre, oroszban Pétervárra emelkedett. Trusdinamit visszavásárlásra emelkedett. Jelentéskor orosz bank javult.

Minden egyéb piac szilárd. Magánleszámítolási kamatláb 3 3/4%.

Berlin, március 15. (Gabolatőzside.) Buza májusra 177.75 márka (10.44 korona), júliusra 178.75 márka (10.49 korona). — Rozs májusra 138.25 márka (8.12 korona), júliusra 142.— márka (8.33 korona). — Zab májusra 129.50 márka (7.61 korona), júliusra 133.50 márka (7.85 korona). — Tengeri amerikai mixéd májusra 114.— márká (6.79 korona), júliusra 114.50 márka (6.72 korona). — Spiritus 70 márka (árfolyam 117.40 korona per 100 márka.) Irányzat: szilárd. Idő: felhős.

Berlin, március 15. Esti forgalom: 4%-os magyar aranyjáradék —. Magyar koronajáradék —. Osztrák hitelrészvény 202.75. Osztrák-magyar államvasut 137.—. Déli vasut: 14.20. Szekanyugat vasut —. Előválogyi vasut —. Orosz bankjegyek készpénz —. Buschteltér —. Orosz bankjegy —. (Ultimo.) Lombard —.

Frankfurt, március 15. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Aranyvank januára. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 202.50. Német bank 219.90 Disconto 184.30. Bérsim kereskedelmi bank 162.80. Geisenkircheni —. Harpeni 192.80. Laura-toho 227.50. Olasz járadék —. Hibernia 192.—. Az irányzat szilárd.

APRÓ HIRDETÉSEKET

Kerespetul 23. sz. alatt (Telefon 54—59.) közzépt irdonkban és eredeti nyelva mellett még a következő nékokban lehet földni:

Blockner J. hirdetői iroda IV. ker., Sütő-utca 8. szám. Brener növények dohányüzeméje Teréz-körut 54. szám alatt. Deutsch Miklós Andrássy-ut 38. Eckstein Bernát hirdetői iroda V. ker., Fűrdő-utca 4. szám. Engelmann Mór dohányüzeméje IV. ker., Kálmán-tér 2. szám. Frank Pál kinyitvkereskedés IV., Gróf Csáky-fele palota, Kosuth Lajos-utca, Kizgyó-tér, (Koronahérczog-utca sarján.) Fischer J. D. hirdetői iroda IV. ker., Gőzgyári-utca 1. Goldberger A. V. hirdetői iroda IV. ker., Váci-utca 17. szám. Goldner Jozsef Andrássy-ut 50. Goldgruber Mór könyvkereskedő II. ker., Fő-utca 17. szám. Grossmann János fűszer- és vegyérték-kereskedés MISKOLCZ és környéke rész- re hirdetéseket felvételéi iroda Haasenstein és Vogler hirdetői iroda V. ker., Dorottya-utca 9. szám. Jambrikovits dohányüzeméje Kerespetul-tér (Takarek-pály.) Kernberg Rozália dohányüzeméje VIII. ker., Múzeum-körut 10. Leopold Gyula hirdetői irodája VII., Erzsébet-körut 54. t. em.	Mosse Rudolf IV., Fencsek-tér 3. Mezei Antal hirdetői iroda IV. ker., Eszaki-ut 9. szám. Nemetsék A. J. újság-árusója IV. ker., Pálfi-tér 3. szám. Ilj. Nagel Ottó könyvkereskedő Múzeum-körut 2. sz. (Nemzeti Színház börtén.) Rohonczi Iona dohányüzeméje VI. ker., Andrássy-ut 48. szám. Sikráy Samu hirdetői iroda VI. ker., Váci-körut 33. szám. Sólyom Jakab hirdetői iroda IV. kerület, Ferenciskörut-4. sz. Sopronyi V. dohány-árusója VIII. ker., Kerespetul-t. szám. Szántó Mór dohányüzeméje IV., Keoskó-tér 14. szám. Szabó Elíz dohányüzeméje Nagymező-ó. 12. Schwarz József hirdetői iroda V. ker., Erzsébet-utca 4. sz. Schönwald Ferencné dohányüzeméje Ferenc-körut 32. szám. Schödl Gyula dohányüzeméje és postagyűjtő- hely V. Lipót-körut 5. Tencer Gyula hirdetői iroda V. ker., Erzsébet-tér 3. szám. Toldi Lajos könyvkereskedés II. ker., Fő-utca 2. szám. Weitzenfeld Jakab Király-utca 1.
--	--

Minden apróhirdetés, melyet itt este 6 óráig földának, már másnap megjelenik a BUDAPESTI NAPLOBAN.

Szerkesztői üzenetek.

P. A. Budapest. A hagyatéki eljárás kedvéért nagykorúsította magát. — B. I. Fogaras. 1. Találmannyal adjon be részletes ismertetést a kereskedelmi miniszterünnak. 2. Kérje a póttartalékba való helyezését 3. Nem becsülésterítés. — N. A. Ocsód. Meltőzessék valakit megbizni az eljárással az iktálóhivatalban megadák a választ. — Kereskedelmi tanuló. A Műkedvelők Színháza omü gyűjtemény jegyzékét kérje el a könyvkereskedésben. — Excelsior. Mind a két miniszterünnhoz tanácsos fordulni. — B. I. A korosztályok rendjében nem történik változás. — T. B. Szeged. Cégeknek nem ajánlhatunk. — Erdéklődő. Ungvár. 1. Beiratkozhatik. 2. Tanév elején. — E. M. K-Helmec. Lux Terka Marcsa gondolati című könyvének ára 2 korona 40 fillér. Kapható minden könyvkereskedésben. A kérdezett induló szöveget a zeneműkereskedésben szerezheti meg. — B. L. H-Görök. Nyitva tartat. — H. J. Erdőbénye. 1. Egy lesz. 2. Senkinek se szabad. 3. Attól függ, minő a terjedelme. — S. J. Rimaszécs. Vitás kérdés. — E. L. B-Keresztúr. Magyar állampolgár. — O. J. Nemtelgősbán. Tessék egy apróhirdetést közlőtenni, rögtön jelenkeznek. — Hadgyakorlat. Joguk van, de nem szokásos. — Uj előzető. A bírákák és pörésnések eltávolítására a legjobb mód az ugynevezett bírhanulastás, melylyel a felbőr az atkákkal és pörésnésekkel egyetemben leválik s helyét sima felületű, tisztá és üde arborz foglaja el. — W. I. Eretségii bizonyítvány kell hozzá. 2. Általános ismeretek szerzésére szolgál. 3. Orvos doiga. — 279 920 számú előzető. 1. A nevezett cím alatt van. 2. A hitelrészvény jogrendjére vonatkozólag kimerítő felvilágosítást talál dr. Hajdu Miklós Hitelesítés című munkájában; Singer és Wolfner kiadása, ára két korona. —

H. J. Brassó. A temesvári városi ipariszkolába iratkozók be. Az igazgatóság kívánatra közli a föltételeket. — **Szorgalmas olvasó.** A gyógyseréz-jelölt na csak hat gimnáziumot végzett, föltételeken kapja meg az önkéntességi jogot és csak akkor szolgálhat mint önkéntes, ha diplomát szerzett. A hat gimnáziumot végzett felölt három évig, az érettségizett jelelt két évig gyakoronkosodik. — **V-os.** A német-jét is, a magyarját is bármely könyvkereskedés révén megkaphatja. A magyar irodítás a Fővárosi Színházak Műsora című vállalat kiadványai között jelent meg. — **E. L. (Gappria)** Nem üti meg a mértéket. — **Sz. A. Budapest.** Kezdetleges kísérletek. — **H. J. Kolozsvár.** Az iskola igazgatóság megadja a vonatkozó utmutatást. — **L. Gy. Budapest.** Az illető hivatalban megmondják. — **K. I. Vár.** A képzés helytelen. Példái nem alkalmazhatók erre az esetre. *Évredésné, doktoroné* stb. szavaknál foglalkozást jelentő névszóhoz járul a né képző, míg a *rokkant* szó nem foglalkozást, hanem állapotot jelent. — **Sch. Gy.** Ha beiratkozik itthon, beszámítják. — **M. A. Szilgyómszölgy.** Az anyakönyvvezető hivatalból felvilágosítja. — **N. I.** Tegyén jelentést a postaigazgatóságnál. — **M. Nyitra.** Orvosi eljárás, aminek a módját nem ismerjük. — **K. D.** A lelelés szerkesztő. — **Lőcsé.** Az értékesítés módját nem ismerjük. — **W. G.** A kérvényében írja meg. — **F. Gy.** Amennyiben huszonegy éves most kerül sor alá. — **S. G. A.** A külföldi lapokat a Magyar Kivitel és Csomagzállítási Részvénytársaság hírlaposztálya révén (Mérleg-utca 11. sz.) rendelheti meg.

KÜLÖNFÉLÉK

Esti dal.

Immár a napnak vége, vége,
Arnyak tolongnak fel az égbe;
Vége a pazar fényözönnek,
Jönnek az árnyak, jönnek, jönnek...

Köszöntlek, szürkeszárnyú alkony,
Szíves vendég vagy, tárva ajtóm;
Érintsd húrját a fáradt lantnak,
S az álomok, álomok besuhanak...

Lassan, csöndben enyébül a bánat,
S míg csillag után csillag támad:
Mit nappal rejtünk lopva, félve,
Belesírnak titkon az éjbe...

Kies Menyhért.

Japán államférfiak.

— *Akik a háború ügyét intézik.* —

A távol Keleten színe kerülő világhistóriai dráma, amelyben két dacos birodalom játszsza a főszerepet, éppen úgy készül, mind az eddigi lezajlott háborús-drámák. Nemzetek keverednek öldöklő konfliktusba, de nem népszavazás dönti el ezeknek az összejáratásoknak a sorsát, hanem egy-egy államférfi csoport — nem is valami nagy csoport — dobja oda egymásnak a keztyűt. Mikor aztán eldördülnek az első puskák és ágyuk, akkor két „nemzet” viaskodik egymással s a diplomácia, amely a harc tüzeit keverte, mint csöndes szemlélő szurkolva lesi a megindult harc végeredményét.

Japán részről a következő államférfiak állanak ezidőszert az események színterén:

Mindenekelőtt maga a *mikádó*. Az 1889 ik év óta, amikor alkotmányt adott a japánoknak, mint alkotmányos uralkodó szerepel *Mucsuhito* császár. De bár szabadságot adott az országának mindazonáltal csaknem abszolútisztikus hatalmat tartott lenni magának a miniszterek és a parlament felett, hogy dolgokban a végső határozás az övé. Időnként a minisztertanácsok elnököl, de épp úgy, mint a cár, naponként fogadja az egyes reszortok képviselőit. Mindegyik miniszternek megvan a maga audienca-napja a mikádónál. Rendszeresen kéthetenként elnököl a mikádó a minisztertanácsban. A miniszterelnöknek nincs azonban tárgyalása s így voltaképpen abban a helyzetben van, hogy miniszterleirásait alárendeltjeinek tekintheti s az összes reszortokat a kezében tartsa tulajdonképpen.

A mostani minisztérium a *Kathura* -minisztérium. Gróf *Kathura* miniszterelnök a konzervatív párhöz tartozik. A mult hónapban jelöltatta a képviselőházat. A dolognak kissé erőszakos, reakcionárius színezete volt de senki sem tiltakozott ellene, a parlament hazaküldése a legnagyobb csöndben történt meg.

A muszka-japán összekülönbözés napjaiban a legnevezetesebb szerep báró *Komura* külügyminiszternek jutott. A báró hivatalos diploma. Az Egyesült-Államokban kezdte pályáját, majd visszatért Tokióba, ahol az igazságügyminisztérium fordító-osztályában alkalmazták. Csakhamar a külügyminisztériumba került. A japán-kinai háború alatt báró *Komura* diplomáciai tanácsadóul *Yamagata* marsall generalisszimust vette maga mellé. Amíg Japán megszállva tartotta Manduriát, *Komura* volt a kormányzója. A háború után *Komura* „politikai igazgató” lett a külügyminisztériumban, ahol *Kurino* lett a munkatársa aki most Pétervárot követ, ahová a minisztere Párisból

küldte, mert a legalkalmasabb embernek tartotta Pétervárra ahhoz a konfliktushoz, amelyet *Komura* miniszter már akkor előrelátott. Az ő karrierje pedig nagyon változatos volt, amíg a külügyminiszterséghez jutott. Washingtoni követi állásából Szüzbába ment, aztán pétervári követ lett és a boxlerázadás leverése után *Peking*be került követnek. Innen hívta meg gróf *Kathura* a miniszteri székbe.

Ezidőszert báró *Komura*s, természetesen a mikádó ellenőrzése mellett, a helyzet ura. Ezekben a napokban csupa diplomáciai tárgyalás és közvetítés. Különböben a legjobb barátságban van báró *Rosen*nel, a tokiói orosz követvel. De hát azért az ilyen diplomata-barátságok nem elegendők arra, hogy háborukat akadályozzanak meg.

A külügyminiszter mellett természetesen a legfontosabb személyiség ezekben az időkben a hadügyminiszter, *Teracusi* tábornok. Kétféle ismerője a Nyugaton, több évig mint katonai attasé működött Párisban. Már hazuról is európai műveltséget vitt magával. Tanulmányait egy tokiói francia iskolában kezdte s mint attasé Párisba került, úgy beszélte a francia nyelvet, akárcsak párisi lett volna. Az 1895-iki kinai háborúban igazgató (osztályfőnök) volt a hadügyminisztériumban, aztán vezérkari főnök lett majd államtitkár és végül miniszter. Legkiválóbb munkatársa *Kodamo* generális, aki a vezérkari főnök helyettese. Fáradságtalan munkaerő, tizenkét órabeszét is ott ül egyfolytában az íróasztalánál, éjszaka kasszárnyakban és őrségeken tart szemlélt és a tisztelket szigorúan katonai életre szorítja. Amellett *Formosa*-szigetének a kormányzója és ezt a gyarmatot a minisztériumból úgy eligazgatja, mintha csak ott volna a szigeten.

Sok szó esik mostanában a japán hadiflottáról. *Parancsnoka* *Yama moio* admirális, tengerészletügyminiszter, aki maga szervezte a hajórajt és a apos ismerője a tengerészet ügyének. „A tengerészet eleven lexikonja”-nak mondja magát. Minden tengerészeti ügyi dologban tanácsot tud adni.

Pénzt *Sorré* pénzügyminiszternek kell szállítania. A japán-kinai háború alatt párisi követ volt, finom diplomata és világfi, de most az a nehéz feladat jutott ki neki, hogy Japán pénzügyeit egy esetleges háborúra készítsse elő. Eppen ennél fogva neki is meglehetősen tekintélyes szava van a háború kitörésének a rendezésében.

Mucsuhito esszár azonban nem elégszik meg az ő minisztereinek a tanácsával, elődeiknek a tanácsa is kell neki. Gyakran hívja össze *A vének* tanácsát. Ebben a tanácsban ugyancsak híres japán férfiak ülnek. Így: *Yamagata* marsall, a konzervatív vezére és ellenfele *Ito* márkí, a liberális vezér, továbbá gróf *Mathugata*, az előbbi miniszter, a japán pénzügyek rendezője, aki biztosos bajsza és szürri szemelődöke révén némileg *Lismarck*hoz hasonlít. Ebben a tanácsban ülnek még: gróf *Inouye* volt külügyminiszter, *Uyama* marsall volt hadügyminiszter.

Ezek *A nap birodalmának* vezető államférfiai, akik határoznak élet és halál fölött a háború és béke felől.

† **Marcel Prévost a háborúról.** Igen érdekes cikke jelent meg *Marcel Prévost*nak vasárnap Párisban, melyben a modern háborúval foglalkozik. Matematikai háborúnak nevezi a mai hadviselést, melyben A mindig győzni fog B ellen, ha A nagyobb, mint B. A fegyverek és hadiszerek mai technikai fejlődése mellett az emberfelettség mindig kisebb lesz. Ma nem arról van szó, hogy melyik hadviselő fél veti meg jobban a halált, melyik rohan bátrabban az ellenfele, hanem az a fontos, hogy melyik sereg tud több hadigépet felállítani és működéskébe hozni. Megmutatta ezt a boer háború és meg fogja mutatni a mostani háború is mert A nagyobb lévén B-nél, A, azaz Oroszország fog győzni. Ha bajdan Góliát játszva tudta volna ki-pótolni és helyrehozni azokat a sebeket, melyeket *Dávid* rajta ütött, *Dávid*nak mindenesetre el kellett volna pusztulnia előbb-utóbb az óriás folyton ismétlődő csapásai alatt. A háborúk, vagy legalább is a nagy háborúk ideje amugy is lejárt. Eppen azért mert a több, a nagyobb ugys mindig győz. Kis népek nem fognak haroba boosátkozni. Hogy pedig a hatalmasok erejükkel vissza ne éljenek, szövetségek fognak létrejönni, melyek szintén tömegükkel tudnak imponálni.

† **A szerelem betegsége.** Egy angol orvos ismét felfedezte, hogy a szerelem nem egyéb, mint betegség. Felolvasást is tartott erről a tárgyról az angol frenologiáris társaság ülésén. A szerelemnek mint betegségnek színtomái — szerinte — a következők: A beteg feltűnően érdekli valaki tárgy iránt, dacára annak, hogy esetleg számos tárgy van közelében, mely az érdeklődést ugyanolyan mértékben megérdemelné. A beteg lehangolt és feltűnő jóakaratra hajlandó. Ismertetőjelek: gyakori vértelenség a fej felé, zavaros be-

széd és gondolatmenet, sóhajtozások hasonló lélegzetvétel, étvágytalanság és álmatlanság. Igen súlyos esetben még versirási görcs is erőt vesz a páciensen. A szerelem egyszersmind ragályos betegség. Az újjak érnitkezése is elég nem egyszer a továbbterjedésre. Dezinficiálj szert — sajna — még nem fedeztek fel. A szerelem betegség mivoltában — ugymond a felolvasó, — nem igen szokás himni, míg önmagán nem tapasztalta az ember. És ebben a reumatizmushoz hasonlít e baj... De szerencsére hat hét a betegség lefolyási ideje, s így e szenvedés nem tart tovább, hacsak újabb inficiálás nem áll be. Segít a szerelem ellen: a levegőváltás, esetleg két szerelem egyidőben két különböző tárgy iránt. Az egyedüli biztos szer azonban csak a házasság.

† **Egy rémes éjszaka.** *Sir Gilbert Campbell* egy magasarung angol hivatalnok, két hivatalosa éveken át Kelet-Indiához költött, könyvet adott ki, melyben leírja élményeit. Ezek közül a legérdekesebb, jobban mondva legháborzongatóbb egy mérges kigyóval történt kalandja, melyet a következőképpen ír le: „A sok lovaglástól elláradva, alighogy egy kis bort ittam és egy két szippantást csináltam, kimerülten döltem nyugohelyemre. Csakhamar mély álomba merültem, de rendkívül kínos álom gyötöri. Ugy rémlett, hogy valami hideg tárgy ólmonhézsággal fekszik mellem és agyonnyomással fenyeget. Hirtelen felriadtam és le akarom ugrani az ágyról, de ugyanebben a pillanatban rémülettel láttam, hogy mellemen egy óriási kigyó fekszik, villogó szemeit nekem szegezte és sziszegve mozgatta nyelvét. A szobában lévő mécses halvány világnál észrevettem a falon egy lyukat és rögtön tisztában voltam azaal, hogy ezen az uton mászott be a kigyó a szobába és meleg helyet keresve, ágyamba csuszott és így rám. Hirtelen mozdulatomtól felébredt és izgatott lett. Szemei villogásából és nyelvének gyors mozgásából láttam, hogy mindjobban haragos lesz és a fején lévő sisakszerű dudorodás azt mutatta, hogy a legveszedelmesebb kigyó: a *Cobra* fekszik testemen. Teljesen mozdulatlanul fektüdtem és erre szemelláthatólag megnyugodott. Nyelvének járása lassabb lett, szemei már nem fényltek úgy és a dudorodás is elsimult. Hideg verejték gyöngyözött homlokomon, a lélegzetemet is visszafojtottam és nem mertem segélyért kiáltani. A legkisebb mozdulat is elegendő lett volna ahhoz, hogy a *Cobra* megharapjon és azó mérge ellen nincsen orvosság. Csodáesen kellett fektüdöm és várn, míg a nyíláson beözönlő napsugár odújába nem kergeti. Ismét elaludt és én halalos félelem közepette mozdulatlanul fektüdtem. Azt hittem, hogy melkasom összetörik az óriási kigyó borzasztó súlyától és undorító szagától majd elvesztetem eszméletemet. Így telt el körülbelül egy óra, nekem egy örökkévalóság; akkor hirtelen besurrant szobámba egy félméztelen alak, szájában egy éles tört tarva és egyenesen podgyászomhoz sietett. Egy indián tolvaj volt, ki midőn már minden holmitat összeszedte, körülnézett, hogy mit vihetne még el. Uglátszik, selyempaplanom nagyon megtetszett neki, mert egy gyors mozdullal az ágyamról termett és megfogta kétoldalt, hogy lerántsa róam. Ekközben kezével megérintette a kigyót. Ez villámgyorsasággal felegyenesedett és beleharapott a tolvaj arcába. Az indus törével leütötte a kigyó fejét és azonnal megvizsgálta az immáron döglött állatot, hogy milyen fajta. Amidőn meglátta, hogy egy *Cobra* harapta meg rögtön tisztában volt-azzal, hogy nincs menetség számára. Csakis vad embereknél tapasztalható néma megadással leült egy kukkóba és várta halálát. En segíteni akartam a szerencsétlenem, kiugrottam ágyamból és segítségért kiáltáltam. Nehány pillanat alatt ott termettek a telep lakói és iszonyodva nézték, hogy torzul el mindjobban a szerencsétlen arca, kit hibetetlenül rövid idő alatt változt meg szenvedésével a halál.

† **Érdekes gésa-tánc.** Rűviddel az orosz-japán háború kitörése előtt Tokióban bankettet rendeztek az angol és az amerikai katonai attasék tiszteletére. A banketten táncot is mutatott be három gésa. Az egyik japán nemzeti öltözetben lépett be és Japánt képviselte. Fantasztikus teygyverzetel volt felszerelve és miután kielejzte gyűlöletét az orosz medvével szemben, keservesen és szomorúan kezdett segítségért kiáltani. Ekkor belépett jobbról egy második gésa a nagybritanniai oroszlián jelmezében, míg balról oncle Sam lépett be, hogy kisegítsék a kis javeszkélt. Az angol oroszlián egy kis huszárt nyujt át a japánnak, míg oncle Sam egy kis zsák gabonával kedveskedett neki. Erre persze Japán kardot rántott és eljárt a nagy lelkesedéssel a hadi táncot. Ugy mondják, hogy a szimbolikus tánc terve egy angol lap tudósítójának agyában fogamzott meg, ki már hosszú idő óta tartózkodott Japánban.

REGÉNY

GÖSTA BERLING

SVÉD REGÉNY

Írta: LAGERLÖF ZELMA

(4)

Karácsony éjszakája.

Sintram a neve a vaskos testű, hosszú, majomkaru, kopaszfejű, gonosz orsi földesurnak, akinek az a legnagyobb gyönyörűsége, ha vigyorgó ábrázattal békétlenséget idézhet elő.

Sintram az, aki csak esavargó, garázda embert fogad fel, akinek csak zsémbes, hazug eselődés van a szolgálataiban, aki addig kizozza a kutyákat, gombostűket is dugdosva az orrukba, amíg végképp fel nem dühödnek, aki gonosz emberek és dühös állatok között érzi magát a legjobban.

Sintram az, akinek legnagyobb élvezete az, ha ördögnek öltözik, szarvakkal, farkkal és ló-lábbal, aztán valami sötét zugból, a sütkemencéből vagy a farakás mögül előtér és félnék gyermekeket és babonás embereket halálra rémit.

Sintram az, aki örül, ha régi barátságokat lobogó gyűlöletté változtathat át és a lelkeket hazugságokkal mérgezheti meg.

Ez Sintram, aki egy napon Ekebybe jött.

* * *

— Huzzátok a kovácsműhely közepére a szánkát, tegyetek rá egy talpigát, fenekével föl-felé s megvan az asztal. Hurrá, éljen az asztal!

— Most pedig ide a székekkel, s minden-nel, amire csak ülni lehet. Ide a háromlábú vargasszékekkel és üres ládákkal! Elő a szétron-gyolódott karosszékekkel és azzal az egyfogatu törött szánállal és az ócska fedeleshintóval! Ha, ha! Ide az öreg hintóval! Ez lesz a szószeék. De ni, az egyik kerék oda van, s az egész kocsiderék is hiányzik! Csak a bak maradt meg az egészből. A vánkós elrongyolódott, a csepű kikkvancokzik belőle, a bőre meg milyen vörös az ócskaságtól. Akkor mint egy ház, ez a régi lom. Toljátok, toljátok, különben felborul!

Hurrá! Hurrá! Karácsony van Ekebyben. A kettős ág selyemfüggönyei mögött ott alszik az őrnagy és az őrnagyné és azt hiszik, hogy a lovagszárny is alszik. A szolgák, a cselédányok alhatok, jóllakottan az ünnepi rizkásától, bágydúan az erős karácsonyi sörteől, de nem ám a lovagszárny urai. Hiheti-e egyáltalában valaki, hogy a lovagszárny alszik?

Mezítlábú kovácsok nem csörömpölnek vasrudakkal, kormos fiúk nem huznak szenestáliscákat s a nagy kalapács ott lóg le a tetőről, mint valami kar, összeszorított ököllel. Az ülő üres, a kemencék nem tájták ki a torkukat, hogy szentet nyeljenek el, a gerendák nem reccsognak. Karácsony éjszakája van. A kovácsműhely alszik.

Alszik, alszik! O, emberfia, alszik, amikor a lovagok virrasztanak! A hosszú fogak egyenesen állanak a padlón, fagygyertyájt tartva a csőrükben. A csillogó nyagy rézűstől a puncs kék lángja csap a homályos tető felé.

Beerencrutz lámpása vasrutat kovácsoló kalapácsban függ. A puncs úgy ragyog az üstben, akár csak a nap. Itt az asztal, emitt a lóéka. A lovagok karácsonyt ülnek a kovácsműhelyben.

Itt lárna, jókedv, zene és ének járja. De minden lárna, minden zsvai, amely a kovácsműhelyből kiárad, belefutall a hegyi patak hatalmas morajába.

Itt lárna és vígság járja. Ha az őrnagyné így látná most őket?

Nos, hát aztán? Bizonyosan leülne közéjük és üritene velük egy poharat. Helyes asszony ő, nem szokik el rögtön valami dörgő bordal, vagy egy játszma raboutge elől. A leggazdagabb aszszony ő Wermlandban s marcona, mint valami fickó és büszke, mint egy királyné. Szereti a dalt, a rikoltó vadászkiáltást és a hegedűt. Szereti a bort és a játékokat és a hosszú asztalt, amint vig vendégek ülnek körül. Szívesen látja, ha eltűnedeznek az ételek, ha tánc és vígság járja künn a cselédiség közt s benn a termekben és a lovagszárny tele van lovagokkal!

Ime, mint ülnek ott körben a pohár mellett lovag lovag mellett! Tizenketten vannak, tizenkét férfi! Nem afféle kérészek, divathősök, hanem férfiak, akiknek a hire csak későn fog elenyészni Wermlandban. Bátor férfiak, erős férfiak!

Nem száraz argumentek, nem pénzeszsákok, hanem szegény emberek, gondtalan emberek, lovagok reggeltől estig, minden üzükben.

Mostanában már évek óta üres volt a lovagszárny. Ekeby nem menedéke többé a hazátlan lovagoknak. Nyugalmasították és szegény nemeseiket nem bolyonganak többé rozoga szekereken Wermland országtáin; itt azonban újra feltámadnak ők, a vidámak, a gondtalanok, az örök ifjak!

Mind e híres férfiak értettek egy vagy több hangszerhez.

Mindannyiukban annyi mindenféle tulajdonság van, annyi a beszédmódjuk, ötletük és nótájuk — egy hangyaboly tele hangyával — de mindegyiküknek megvan a maga különösen kitűnő tulajdonsága, a maga sokrabecsült lovagi erénye, amely a többitől megkülönbözteti.

Mindazok között, akik az üst körül ülnek, mindenkélt Beerencrutzot említem, a nagy férbajuszu ezredes, a rabonge játékos, az énekest és mellette barátját és katonapajtását, a szófukar őrnagyot, a nagy medvevadász Anders Fuchst, harmadiknak pedig a kis Ruster, a dobost, aki sokáig volt legénye az ezredesnek, de olyan pompásan értett a puncskészítéshez és olyan pazarul verte a nagydobot, hogy ez érde-meinel fogva a lovagi rangot kapta. Meg kell aztán említeni az öreg zászlótartót, Rutger Ornelout, a parókás nőhódítót, aki kendőzte magát, mint valami asszonyt és fezes nyakraválót és mellobort viselt. A legkiválóbb lovagok egyike volt ő s volt Borgh Keresztély is, az erős kapitány, a nagy hős, akit azonban épp oly könnyen lehetett az orránál fogja vezetni, mint a mesebeli óriást. Kettőjükkel gyakran volt együtt a vidám és gömbölyű kis Gyula pajtás. Világos fej, szónok, festő, nótázó és anekdotázó.

Jókedvűt rendszeren a közbélyes zászlótartón és a buta óriáson töltötte ki.

Ott lehetett látni a nagy, német Kevenhül-tert, az önműködő kocsis- és repülőgép feltalálóját, akinek nevét a susogó erdők is visszhangozták. Lovag volt ő, úgy születésénél, mint alakjánál fogva, nagy, csavart bajuszkal, hegyes szakállal, sasorral és ferde szemekkel, amelyek a fodros ráncok egész halózatában veszték el. Es ott ült a hős Kristoffer bátya, aki soha ki nem bujt a lovagszárny falai közül, csak éppen akkor, amikor medvevadászát vagy más efféle vakmerő kaland ígérkezett és mellette Eberhard bátya, a filozófus, aki nem a vígság kedvéért költözött Ekebybe, hanem hogy a napi gondoktól szabadon megírhasa az ő nagy művét a tudományok tudományáról.

Utóljára említem a csapat legjávát, a szelid Löwenberget, a jámbor férfit, aki tulságosan jó volt erre a világra, s olyan lehetetlenül keveset értett hozzá, és Liliencronát, a nagy muzsikust, akinek jó otthona volt, ahová vissza is vágyott mindig, de mégis Ekebyben kellett maradnia, mert lelkének gazdságára és változottságára volt szűksége, hogy az életet elviselhesse.

Az ifjúság mind e tizenegy férfianak a háta mögött volt már, sőt az agkorban is jó előre haladtak már, de volt közöttük valaki, aki nem volt több harmincévesnél és aki még ép testi és szellemi erőkkel dicsekedhetett. Gösta Berling volt, a lovagok lovagja, aki egymaga nagyobb szónok, énekes, muzsikus, vadász, ivó és játékos volt, mint a többi együttvéve. Micsoda embert faragott belőle az őrnagyné!

Ime, hogyan áll ott a szószeéken! A homály sulyos felbőben ereszkedik le rá a kormos tetőről. Szőke feje meg-megvillan, mint a fiatal isteneké, ama fiatal fályahordozóké, akik a kaosza rendet vittek. Nyúlának, szép alakjával ott áll kalandszomjasan.

Hanem beszél nagy komolysággal.

— Lovagok, testvéreim! Az éjfélt közeledik, az ünnepség erősen előrehaladt, itt az ideje, hogy a poharunkat a tizenharmadikra írítsuk!

— Kedves Gösta testvér — szólal meg Gyula pajtás — itt nincsen tizenharmadik, csak tizenketten vagyunk!

— Ekebyben minden évben meghal egy ember — folytatja Gösta egyre komorabb hangon. — Meghal valaki a lovagszárny lakói, a vidámak, a gondtalanok, az örök ifjak közül. Nos igen! A lovagoknak nem szabad megöregedniük. Ha reszkető kezünk nem tudja már tartani a poharat, ha félig megvakult szemünk nem tudja már megkülönböztetni a kártyát, mit ér nekünk akkor az élet s minék vagyunk mi akkor az élet számára? Valakinek a tizenhárom közül, akik karácsony éjszakáját Ekeby kovácsműhelyében ünneplik, meg kell halnia, de minden évben új ember jön, hogy a számot kiegészítse. Csapatunkat teljessé kell tennie egy férfinak, aki jartas a jókedvben, aki tud banni a vonóval, aki ért a kártyához. Vén pillangók addig halljanak meg, amíg a nap sűt! A tizenharmadik egészségére!

— De Gösta, csak tizenketten vagyunk! — vágta közbe a lovagok és egyikük sem nyult a pohárhoz.

Gösta Berling, akit a költőnek hívtak, ámbátor sohasem irt verset, zavarialan nyugalommal folytatta!

— Lovagok, testvéreim! Elfelédtek-e, hogy kik vagytok? Ti tartjátok életben Wermlandban a jókedvet. Ti szólatjátok meg a hegedűt, ti tartjátok fenn a táncot, általalok csendül fel az ének és virágzik a játék. Ha ti nem volnátok, meghalna a tánc, meghalának a rózsák, meghalna a kártyajáték és az ének, és ezen az egész vidéken nem volna más, mint vashámor- és föld-birtokos. A jókedv addig él, amíg ti éltek. Hat

év óta ünneplem már meg karácsony éjszakáját Ekeby kovácsműhelyében és egyetlenegyszer sem történt még, hogy valaki ne akart volna inni a tizenharmadik egészségére. Ki fél közületek a haláltól?

— De Gösta! — mondták. — Ha csak tizenketten vagyunk, hogyan igyunk akkor a tizenharmadik egészségére?

Mély gond ült Gösta arcára.

— Tizenketten vagyunk csak? — kérdi. — De hát miért? Hát kihalnánk? A jövő évre már csak tizenegyen lennénk s az azután következőben már csak tizen? Az életünkben monda legyen, csapatunk elpusztuljon-e? Idézem a tizenharmadikát, mert azért állottam fel, hogy az egészségére igyam. A tenger felé, a föld gyomrából, az égből, a pokolból idézem őt, aki a lovagok számát egészítse ki!

Akkor zörgés hallatszik a kéményben, a ángok kicsapnak az olvasztó-kemencéből és megérkezik a tizenharmadik. Szőr borítja, patkó a lábán s fark és szarv is van rajta. Látára hangos kiáltással pattannak fel a lovagok.

Gösta Berling pedig szűnni nem akaró ujongásban tört ki:

— A tizenharmadik megjött! A tizenharmadik egészségére!

Megjött hát, az emberiség régi ellensége, eljött a vakmerőköz, akik a szent éjszaka békéjét zavarják. A boszorkányok barátja, aki szerződéseit vérrel írja szénfekete papírra, aki hét napig táncolt Ivarnaesben a grófnéval s akit hét pap nem tudott elűzni — ő jött meg.

Viharos rajban kavarognak láttára a gondolatok az öreg kalandosok fejében. Azon töprengnek, kinek a kedveért szánta rá magát az utra éjszakának idején.

Sokan közülük már-már ott tartanak, hogy félelmükben elfussanak, de csakhamar megtudják, hogy nem azért jött, hogy sötét birodalmába vigye őket, hanem a pohárcsengés és adal csalta oda. Részlet akart venni az emberek örmeiben szent karácsony éjszakáján és a jó kedvnek ez óráiban le akarta magáról rázni a kormányzás terheit.

Lovagok! Lovagok! Ugyan ki gondol közületek arra, hogy szent karácsony éjszakája ez! Az angyalok most éneklék künn a mezőn üdvözletüket a pásztoroknak, a gyermekek ágyukban fekszenek és nem mernek nagyon mélyen aludni, mert nem érekez oda elég korán a szép hajnali miséhez. Nemsokára itt a pillanat, amikor meggyújtják a broi templomban a karácsonyi gyertyákat s hátul az erdei kunyhó mögött a legény egy halom patgófő fenőgát gyújtott meg, hogy a kedvesének világítson, mikor a templomba megy.

Mindenütt a kunyhókban gyertyát tettek ki az asszonyok az ablakba, hogy meggyujtsák, amikor templomba menet arra járnak az emberek. A harangozó álmában végighallgatja a karácsonyi énekeket s az öreg prépost az ágyában kipróbálja, elég hangja van-e még, hogy élénkelje: Dicsőség az Urnak a magas egekben és béke és boldogság az embernek a földön.

Ah, lovagok, jobb lett volna rátok nézve, ha a békeség ez éjszakáján ágyatokban aludtatok volna, a helyett, hogy a sötétség fejedelmével cimboráltok.

De ők üdvkiáltásokkal köszöntik Gösta példájára. Odatesznek elébe egy serlegnyit a tűzitalból és átadják neki a diszhelyet az asztalnál. Beerencrutz egy játszma raboutera szólítja fel, Gyula pajtás a legszebb dalait éneklé el neki és Ornelon szép asszonyokról beszélget el vele, ezektől az égi lényekről, akik megédesítik az életet. Rendkívül jól érzi magát s oda támaszkodva az ócska kocsis bakjához, a serleget vigyorgó ajkához emeli.

Gösta Berling természetesen felköszönti.

— Régóta várjuk már kegyelmességedet Ekebybe — ugymond — mert hiszen más paradicsomba aligha van bejárása. Itt aratunk, a nélkül, hogy vetnénk, amint azt kegyelmességed már bizonyára tudja. Itt a sült galamb az ember szájába repül, itt erős sör és édes páliuka folyik minden patakban és folyamban. Itt jó lenni, ezt jegyezze meg magának kegyelmességed!

— Mi, lovagok, igazán vágyódtunk maga után, mert nem voltunk eddig teljes számban. Mert mi valamivel többek vagyunk, mint aminek mutatkozunk: tizenketten vagyunk, a mesebeli számban, amely minden időközön végigvonul és ismétlődik. Tizenketten voltunk, amikor ott fűn, az Olympos felhővezete ormán a világot kormányoztuk, tizenketten, amikor mint madarak Yggdracil zöld koronájában laktunk. Nem tizenketten ültünk-e Arthur király asztala körül és Nagy Károly hadában nem tizenketten voltak-e a bajtársak? Egyikünk Thor volt, másikunk Jupiter, ezt még ma is meg kell látni rajtunk, mindenkin. A régi istenek fényére a rongyok alatt, az oroszlánsórényre a szarvbőr alatt még rá lehet ismerni. Az idő gonoszul elbánt velünk, de itt a kovácsműhely Olymposunkká, a lovagszárny Walhallává lesz!

(Folytatása következik.)

A BUDAPESTI NAPLÓ

Budapesten és vidéken egyaránt egyes számonkint 2 krajcár

Az előfizetési díj az eddigiek fele:

7 frt helyett 7 korona félévre
3 frt 50 helyett 3 kor. 50 fill. negyed évre
1 frt 20 helyett 1 kor. 20 fill. egy óra

KÖZGAZDASÁG

Gazdasági hírek. Az osztrák birodalmi gyűlés kiegyezésügyi bizottsága tudvalevőleg néhány tételt az autonóm vámtarifajavaslatból megváltoztatott, több tételt pedig függőben tartott. Ez ügyben a javaslat előadója ma este tanácskoznai fogtak és tekintettel arra, hogy a magyar képviselőház bizottságában a vámtarifát változtatlanul elfogadták, javasolni fogják a tarifajavaslat módosítás nélküli akceptálását, hogy a kormányjavaslatok legalább a bizottsági tárgyaláson tullegyenek. — A máv. igazgatósága közhírré teszi, hogy április 30-ától fogva a nyers petróleumra érvényes kedvezményes ártudadjak az összes vonalonkaton hatályon kívül helyezték. Hír szerint körülbelül 20%-kal emeli a Máv. a petróleumtarifát. — A kassa-oderbergi vasút főműhelyének kazánkovácsai sztrájkba léptek, mert az igazgatóság a bérüket 25%-kal redukálni akarják. Hír szerint a többi munkások is beszüntetik a munkát, hogy az igazgatóságot így rászorítsák arra, hogy szándékától elálljon.

Nemzetközi postal csomagfalgalom. A kereskedelmiügyi miniszter a nemzetközi postai csomagforgalmat, Konstantinápoly és Szaloniki kivételével, az ebben a forgalomban résztvevő összes, európai és ázsiai ottomán postahivatalokra kiterjesztette. Az eme forgalomban résztvevő ottomán postahivatalok névsorát a Posta- és Távirada Rendelkező Tára legközelebb megjelenő száma közli és erre nézve bármely postahivatal a közönségnek tájékoztatást nyújt Konstantinápolyba és Szalonikibe szárazföldi úton továbbra is a Magyar kiviteli és csomagzállási részvénytársaság közvetítésével lehet csomagokat küldeni.

A luxuslovásár díjai. A Tattersall telepén lezajló tavaszi luxuslovásár díjait ma délelőtti itéte oda a zsűri a legsebbe és legjobb loányagnak. Díjakat nyertek: *A negyes fogatoknál:* I. díjat: gróf dr. Almásy Imre, II. díjat: gróf Hadik-Barkóczy Endre, III. díjat: gróf Esterházy Miklós Mórca. Elismert oklevelet kapott: Liphay Arthur. — *A hintós fogatoknál:* I. díjat: gróf Karacsony Jenő, II. díjat: Mikovics Sándor. — *A jukkerfogatoknál:* I. díjat Förster Ottó, II. díjat Mikovich Agoston, III. díjat Höllriegel György; elismert oklevelet kapott: Baskovich Elemér. *A hátaslovaknál:* I. díjat nyert Samarjay Lajos gyönyörű jelova, II. díjat Farkas Géza sötét jelova, III. díjat Wittenburg százados lova; elismert oklevelet kaptak Trummer Antal sárgája és Samarjay Lajos kancája. A vásár egyébként rendkívül élénk és mozgalmas. Ez ideig 88 ló kelt el 1100 korona átlagos áron.

Fizetéseketelenségek. A bécsi Creditorenverein a következő fizetéseketelenségeket jelenti: *Gyárás Pál* kávéház tulajdonos *Nagyvárad, Stefanovics Dusan* kereskedő *Porac, Zarkus Simon* üzserkereskedő *Pécs, Szászarak.* A kontingens nyersszesz ára *Budapesten* 44.50 korona pénzben, 45.60 korona áruban. — *Bécsben* a kontingentált készáru 43.80 korona pénzben, 44.00 korona áruban.

Széna, szalma, takarmány. (Fuchs József jelentése.) A hetivásáron szénában és szalmában nagy behozatal és jó kereslet volt. Eladottak: középminőségű, jobb és elsőrendű széna 2. — 2.80, mubar 3.20, alomszalma 1.30 zsupszalma 1.60, szecska 2. —, per 50 kiló fuvaronként, házhoz szállítva. Préselt széna 2.40 — 2.70, préselt szalma 1.20 — 1.40 50 kiló, a jözele városi pályaudvaron. Gabonanelemek: zab 6.20 — 6.25, tengeri 5.50, rozs 6.70, árpa 6. — kor.-kint.

Borjovásár. 1904. évi március hó 15-én. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaságól.) Felhajtás. Belülről élő borjú 401 dr., leült borjú — db., bécsi borjú — db., — db., növendékmarha — darab, bárány élő — darab, leült bárány — darab. — *Árjegyzések.* — Belülről élő borjú I. rendű 76—86 l.-ig, kivétel. 88 f., II. rendű élő borjúkért 62—74 l.-ig, 1 kilónkint, leült borjú I. r. — l.-ig, II. r. — l.-ig, 1-46 l. — l.-ig, kivét. f. kilónkint, levonas nélkül. Rugott borjúkért 56—60 l.-ig, Növendékmarha — l.-tól — l.-ig, I. r. — l.-ig, középminőségű — l.-ig, alárendelt — l.-ig, 1 k.-kint. Bárány élő — — — — — k. —, leült bárány 6.—13.— korona, kivételesen ár — k.-ig páronkint. Az irányzat lanyba, az árak ismét általánosságban 3—4 fillérrrel gként hanyatlottak.

Sertés konzumvásári jelentés. (A székeslővárosi sertésvásár és közvágóhid intézősége.) Március

14-én. Felhajtás összege 455 darab sertés, 12 darab süldő. Előző napi eladatan maradvány 50 darab sertés 38 darab süldő, összesen 460 darab sertés, 48 darab süldő. Eladott 437 darab sertés 45 darab süldő. Eladatan maradvány 23 darab sertés, — darab süldő. A vásár irányzata élénk. Az árak változatlanok. Következő árak jegyzetük: Zsirterítés: Öreg I. rendű 350 kilogramm felül 100 — 101 fill.-ig, II. rendű 280—350 kilogramm 98—100 fillér g, II. rendű sejeztelt — fillér, kanló — fillér, fiatal nehez 300 kilogramm felül 102—106 fillér, fiatal közép 220—300 kilogramm 97—104 fillér, fiatal könnyű 220 kilogramm 98—102 fillér, süldő 92 — fillér, malac — fillér. Hussertés: nehez 300 kilogramm felül — fillér, könnyű 140—200 kilogramm — fillér. süldő — fillér fiatal malac 40 kilogramm — fillér. Árak minden levonas nélkül kilogrammonkint, elősúlyban értendőek.

Bécsi sertésvásár. A st.-mari központi vásársarokban megtartott sertésvásárra bejelentettek 5011 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak 2063 darab fiatal sertést, 2358 darab magyar hizott sertést és — darab nehez sertést. Összesen — darabot. Jegyzések: klgr.-kint elősúlyban (a.ogyszatási adót nem számítva): elsőrendű sertés 112—114 fillér, kivételesen 115 fillér, középminőségű 108—110 fillér, könnyű sertés 98—104 fillér, fiatal sertés — fillér, süldő 78—94 fillér.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, március 15.

Csökkentő irányzat mellett 31.000 métermássa buza került a iorgalomba 2 1/2—7 1/2 fillérral alacsonyabb árakon.

Rozs, tengeri, zab és takarmányárpaiban 5 fillérral estek az árak.

Eladottak:
Buza. Tiszavideki: 4900 mm. 79.5 k. és 2900 mm. 80 k. 8 K. 90 f., 200 mm. 80 k. 8 K. 85 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 80 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 75 f., 200 mm. 80 k. 8 K. 77 1/2 f., 200 mm. 89 k. 8 K. 85 f., 100 mm. 80 és 300 mm. 80.5 8 K. 75 f., 100 mm. 81 K. 8 K. 80 f., 100 mm. 79.5 k. 8 K. 72 1/2 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 80 f., 1000 mm. 79 k. 8 K. 80 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 80 f., 250 mm. 78.8 k. 8 K. 70 l., 100 mm. 78.7 k. 8 K. 77 1/2 f.

H.-M.-Vásárhelyi: 1000 mm. 79 k. 8 K. 70 f.
Fehérmegyei: 300 mm. 77 k. 8 K. 50 f.
Pestmegyei: 200 mm. 79 k. 8 K. 65 f., 100 mm. 76 k. 8 K. 35 f.
Bécsiek: 370 mm. 78.7 k. 8 K. 72 1/2 f.
Csantabéri: 300 mm. 79 k. 8 K. 60 f.
Márosi: 900 mm. 75.5 k. 8 K. 50 f., 4200 mm. 75 k. 8 K. 15 f.
Okanizsai: 830 mm. 77.5 k. és 100 mm. 78.6 mm. 8 K. 30 f.

Törökbecsei: 2500 mm. 77.5 k. 8 K. 30 f.
Zimonyi: 2860 mm. 78.7 k. 8 K. 05 f.
Szerbiai: 1000 mm. 79 k. 7 K. 75 f., 4000 mm. 73 k. 7 K. 71 1/2 f.

Műn három hónapra.
Rozs: 100 mm. 6 K. 50 f., 100 mm. 6 K. 45 f., 100 mm. 6 K. 42 1/2 f. paritása.
Árpa: 700 mm. 5 K. 61 1/2 f., három hónapra.
Zab: 250 mm. 6 K. — f., 100 mm. 5 K. 90 f., 100 mm. 5 K. 75 f.
Tengeri: 1800 mm. 5 K. 35 f. hajóról.
Készpenzhezets mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti ár- és értéktözsde s-akosai szerint készpénzben és kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint 50

B u z a	Kilós	Kilogrammm árs		Kilós	Kilogrammm árs		
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig	
...

Egyéb gabonanelemek	Kilós	Kilogrammm árs	
		K.-tól	K.-ig
Rozs
Árpa
Kalás
Zab
Tengeri
Repe

A határidőzset folyamán a következő kötések történtek:
Áprilisi buza 1904. . 8.31—8.35—8.27—8.24
Májusi buza 1904. . 8.30—9.28—8.29
Októberi buza 1904. . 8.32—8.14—3.17—8.14—5.16
Áprilisi rozs 1904. . 6.68—6.52—6.56—6.52
Októberi rozs 1904. . 6.55—6.62—6.63
Májusi tengeri 1904. . 5.28—5.29—5.24—5.26
Júliusi tengeri 1904. . — — — — —

Áprilisi zab 1904. . 5.51—5.52—5.47—5.49
Októberi zab 1904. . 5.64—5.65—5.51
Auguszt. reepe 1904. . — — — — —

Déli egy órákor a következő záróárakat állapítottak meg hivatalosan a tőzsdén:

Áprilisi buza 1904.	8.26—8.27
Májusi buza 1904.	8.27—8.28
Októberi buza 1904.	8.16—8.17
Áprilisi rozs 1904.	6.53—6.55
Októberi rozs 1904.	6.62—6.63
Májusi tengeri 1904.	5.28—5.27
Júliusi tengeri 1904.	5.36—5.38
Áprilisi zab 1904.	5.49—5.51
Októberi zab 1904.	5.64—5.66
Reepe augusztusra	11.30—11.40

Dejtán fél 5 órákor zárul:

Áprilisi buza 1904.	8.16—8.17
Októberi buza 1904.	8.09—8.10
Áprilisi rozs 1904.	6.50—6.51
Októberi rozs 1904.	6.59—6.60
Áprilisi zab 1904.	5.47—5.48
Októberi zab 1904.	— — — — —
Májusi tengeri 1904.	5.25—5.26
Júliusi tengeri 1904.	— — — — —
Augusztusi reepe 1904.	— — — — —

A budapesti értéktözsde.

A mai tőzsdén megnyitáskor magasabb külföldi jegyzésekre élénken indult az irányzat és az árak emelkedtek. Délben berlini és bécsi vásárlásokra szilárd irányzat uralkodott és a vezető értékek ára emelkedett Valuta és ércáru változatlan.

A helyi értékek piacán szilárd volt az irányzat, az árak emelkedtek, különösen Rimamurányi vasmű és a Drascho részvények felé fordult az érdeklődés.

Előzősde: Osztrák Hitelrészvény 641.50—643.50. Magyar Hitelrészvény 768. — — — — — 766.75. Osztrák-magyar államvasut 640.50—643. —. Rimamurányi vasmű 416.50—479. —. Magyar Leszámitolóbank 457. — — — — — 457.50. Városi villamos vasut 321. — — — — — 321.25. Magyar koronajáradék 98.07 1/2—98.12 1/2. Kőszénbánya és téglagyár részvénytársaság 460. — — — — — 466. — korona.

A déli tőzsdén zárultak: Osztrák Hitelrészvény 642.75—645. — — — — — 644.50. Magyar Hitelrészvény 765.25—767.75—767. — Osztrák-magyar államvasut 641.25—643.75—643. —. Déli vasut 49.50—52. — — — — — 51. —. Rimamurányi vasmű 478. — — — — — 51. —. Magyar Leszámitolóbank 458. — — — — —. Jelzálogbank részvénytársaság 519. — — — — — 520.60—519.60. Budapesti közúti vaspálya 588. — — — — — 587. —. Városi villamos vasut 322. — — — — — 323. — — — — — 322. —. Magyar koronajáradék 98.10 — — — — — korona.

1/2 órákor zárul: Osztrák Hitelrészvény 642.75. Magyar hitelbank részvény 764.50. Leszámitolóbank részvény 468. —. Rimamurányi vasmű részvény 479. —. Osztrák-magyar államvasut részvény 641.25. Közúti vasut részvény 567. —. Városi villamos vasut részvény 322. — korona.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:

Államadósság.		
	Péna	Áru
Arany, 50 aranyfrtkos	117.75	118.25
Arany, 100 aranyfrtkos	117.75	118.25
Koronajáradék	98.10	98.50
Korona, új márc.	98. —	98.25
Korona, 30%	88.6	89.25
Alamköt. vaskapu	82.50	82.50
celj. aranyb.	105.50	105.50

b) Osztrák államadósság.		
	Péna	Áru
Korona, máj.-nov.	99.40	99.90
Papír, feb.-aug.	100. —	100.50
Esztrákárdek	101. —	100.50

c) Idegen államadósságok.		
	Péna	Áru
Boszniai áll. kölcs.	95. —	96. —
Bolgár államvasut	150. —	150. —
Jelzálogkölcsön	25. —	25. —

d) Egyéb nyilvános kölcsönök.		
	Péna	Áru
Budapesti f.év. 1897.	97.50	98.00
4% kölcs.	97.50	98.00

Bankok.		
	Péna	Áru
Angol-osztrák bank	270. —	281. —
Budapesti bank	103. —	105. —
Első magyar ipar	350. —	335. —
Fluenei hitelbank	139. —	142. —
Hazai bank rész	213. —	212. —
Hermes m.-t. ált.	240. —	250. —
Horvát orsz. jelz	130. —	133. —
Magyar általános	—	—
Ungar bank rész	797. —	797.50
M. sz. és árad.	450. —	450. —
Magyar jelzálog	—	—
Ungar bank rész	510.50	520.50

Malmok.		
	Péna	Áru
Concordia-malom	180. —	190. —
Első bécsi malom	1230. —	1240. —
Erzsébet-malom	487. —	442. —
Lujza-malom	235. —	245. —

Bányák és téglagyárak.		
	Péna	Áru
Bpest-szentlőrinc	8.2. —	810. —
Egyed. tégl.	60. —	61. —
Eszkimagyarozás	225. —	225. —
Felámszgyarozás	425. —	435. —
Kis-Szebeni gránit	90. —	100. —
Kőbányai gőztéglagyár	245. —	250. —
Kőbányai gőztéglagyár	225. —	250. —

Takarékpénztárak.

Table with columns for bank names and their respective values. Includes entries like 'Egyesült Budapesti', 'Magyar Államias', 'Országos Központi'.

Közlekedési vállalatok részvényei.

Table listing railway and transport companies and their share prices. Includes 'Déli vasút', 'Ungváni márc. uti', 'Dunagőzhalászi'.

Könyvnyomdai részvények.

Table listing book publishing houses and their share prices. Includes 'Pesti Könyvnyomda', 'Frankl és Csákányi'.

Különböző vállalatok részvényei.

Table listing various industrial and commercial companies and their share prices. Includes 'Hagyományi', 'Kőbányai polgári', 'Magyar cukoripari'.

Sorsjegyek.

Table listing lottery tickets and their values. Includes 'Olasz vörös-kereszt sorsjegy', 'Ungváni osztr. felülköltséssel'.

Biztosító-társaságok.

Table listing insurance companies and their financial data. Includes 'Feneclé, pestibizt.', 'Magy. jég- és vízszít.'.

Vasmű- és gépgyár-részvények.

Table listing steel mills and machine factories and their share prices. Includes 'Rimaker-szalgotár.', 'Ungváni márc. uti'.

Pénznekem.

Table listing gold and silver coins and their values. Includes 'Magyar arany osztr.', 'Magyar vassz. osztr.'.

Váltóárnyomások.

Table listing exchange rates for various currencies. Includes 'Amsterdam 3 1/2%', 'Brüsszel 4%', 'London 4 1/2%'.

A budapesti terményüzlet.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzlet-irányító bizottság hivatalosan a következő ártáblát állapította meg!

Jegyzékek: Heremag lucerna magyar 50.—57.—korona, vörös aprószemű 42.—48.—korona, vörös erdélyi — korona, vörös bányai — korona, középszemű 50.—53.—korona, nagyszemű 54.—58.—korona. Disznósír: budapesti 66.50—67.—korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszáritott vidéki — korona, városi 4 darabos 56.—58.50 korona, 3 darabos 53.—58.50 korona. Füstöl — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 17.50—17.75 korona, 120 darabos — korona, 100 darabos 22.50—22.75 korona, 85 darabos 26.25—26.50 korona. Szonalliszál-litára. Szerbiai szokás szerinti minőség 16.75—17.—korona, 100 darabos 22.25—22.50 korona, 85 darabos 25.—25.50 korona. Szilva: sláviai 15.25—15.75 korona, szerbiai 13.25—13.75 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén ismét barátságos hangulat uralkodott. A két hitelrészvényen kívül államvasút és alpesi részvény is a kereslet tárgya volt. Kedvező befolyást gyakorolt az a hír hogy a beruházási kölcsön megszavazása külsőben áll valamint az angol konzoloknak telentekevény emelkedése. A két hitelrészvényt Budapestre is vásárolták. A sorompóban Magyar Jelzőalagútbank és Északmagyarországi bányarészvények felé fordult az érdeklődés. A prolongációnál a bankreptor 33 3/4—34 1/2 volt. A külpiacsban a report-tétel 3 1/2% on állt.

A déli tőzsdén magasabb berlini jegyzésekre és ártáblázásokról élénken emelkedtek az árfolyamok. A két hitel- és a bányarészvények tekintélyesen emelkedtek. Prágai vasmű 1925-re, Csehbanja 1225-re, Hirtenbergi 750-re emelkedett. A déli vasutérsvényben is élénk volt az üzlet.

Zárult berlini jegyzésekre és trieszti számlára történt nagy fedezésekre nagyvon szilárd. Prágai vasmű 19:0. Brüxi kőszén 62.2. A magánkattalál 3%.

Bécs, március 15. (Magyar értéktőzsde) 4 1/2% os aranyjárdék 117.00. Irszai és szegedi kölcsön-sorsjegy 165.75. Magyar vasút kölcsön ezüsterben —. Magyar keleti vasúti állami kötvény —. Magyar lezámított — és pénzügybank 456.—. Rimanurányi vasműrészvény 477.—. Magyar koronajárdék 98.—. 4 1/2% os magyar földtörz. kötvény 98.15. Magyar hitelbank részvény 765.—. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegy 207.—. Kassa-oderbergi vasút részvény —. Magyar keresk. bank —. Magyar csatorna: 1518. Magyar Jelzőalagút —. Adria —. Az irányzat szilárd.

Bécs, március 15. (Osztrák értéktőzsde) 4 1/2% os papírjárdék: 97.75. 4 1/2% os osztr. aranyjárdék 119.10. 1890-os sorsjegy 151.75. Osztrák hitelrészvény 461.—. Osztrák-osztrák bank —. Déli bankjegyek: 511.—. Osztrák-magyar bank 1606.—. Bécsi vasút 80.50. Dunagőzhalászi vasút 862.—. Dohányrészvény 317.—. Csehszék: és királyi arany 11.34. Németbank váltók 117.55. 4 1/2% os erőt járdék 99.65—100.35. Osztrák koronajárdék 99.55. 1864-k. sorsjegy 258.—. Osztrák hitelintézet részvény 644.50. Unobank 426.25. Osztrák Lánthorok 425.75. Osztrák-magyar államvasút 641.75. Elbivölgyi vasút: 404.50. Alpesi bányarészvény 412.—. 26. bank. arany 19.10. Londoni váltók: 240.25. Bécsi írásvay Ltt B. —. Bécs: Tramway Ltt A. —. Lottó kősz. 320.—. Osztrák Lloyd —. Török sorsjegyek —. Az irányzat szilárd.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, március 15. (Zárult) 4 1/2% os papírjárdék 100.50. 4 1/2% os osztrák aranyjárdék 101.30. Elbivölgyi vasút —. Magyar koronajárdék 98.10. Osztrák-magyar államvasút 127.—. Kassa-oderbergi vasút —. Bécsi váltók 55.05. Magyar vasút beruházási kölcsön —. Alpesi bányarészvény —. Diogeno-Comandini 133.75. Általános vállamosági Edison 211.—. Geislerbank 208.75. 1. sors-kötés 227.80. 4 1/2% os ezüstjárdék 99.75. 4 1/2% os magyar arany járdék 99.80. Osztrák hitelrészvény 262.75. Déli vasút 14.80. Károly-lajos vasút —. Orosz bankjegyek 216.40. 4 1/2% os új orosz kölcsön 93.25. Török dohányrészvény —. Osztrák járdék —. Magyar hitelbank —. Bnyamit Irasi 165.90. Harpeni 193.75. Az irányzat nyugodt.

Párizs, március 15. (Zárult) nyugodt. Osztrák járdék —. Új török konzol 83.8. Egyiptomi járdék 106.—. Vasút Lándorbank —. Bécsi bankjegyek 134.38. 3 1/2% os francia kötvény 96.10. 4 1/2% spanyol járdék 61.90. 3 1/2% új kölcsönhét 5 járdék 97.20. Crédit foncier de France 673.—. Alpesi bányarészvény —. 4 1/2% 1890. román kötvény 86.50. Görög kötvény 202.—. Váltó Olaszországra 7/8. Váltó Amsterdamra 265.33. Váltó Brüsszellel 9/8. De Beers 475.—. Chartered 45.75. 5 1/2% bolgar kötelezvény 300.—. Magyar aranyjárdék 99.90. Déli vasút 96.10. Váltó Londonra 275.80. Osztrák aranyjárdék 101.50. Török sorsjegy 118.53. Meridional vasút 695.—. 4 1/2% os osztrák 100.80. Ottomani bank 556.—. 2 1/2% os francia járdék —. Osztrák földtörz. kötvény 1200.—. Déli vasút elsőbbségi kötvény 315.—. 4 1/2% os 1896. román kötvény 85.—. Dohányrészvény 348.—. Váltó Bécsre 163.50. Váltó német piacokra 121.68. Rio 12.32. East Rand 162.50. Randiontel 63.25. Magyar Jelzőalagút 565.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, március 15. (Zárult) 4 1/2% os papírjárdék 100.55. 4 1/2% os osztrák aranyjárdék 101.25. 4 1/2% os magyar aranyjárdék 99.50. Osztrák hitelrészvény 202.70. Osztrák-magyar államvasút 137.30. Németnyugati vasút —. Buschierdt vasút —. Londoni váltók 204.37. Bécsi bankjegyek 513.12. Villamos részvény —. 4 1/2% os magyar aranykötvény 82.80. 4 1/2% os ezüstjárdék 100.55. Osztrák koronajárdék 99.65. Magyar koronajárdék 98.—. Osztrák-magyar bank 115.40. Déli vasút részvény 14.10. Elbivölgyi vasút —. Bécsi váltók 850.33. Írszai váltó 812.83. Unobank részvény —. Alpesi bányarészvény 208.—. Az irányzat szilárd.

Hannover, március 15. (Zárult) 4 1/2% os ezüstjárdék 100.30. 1896. sorsjegy 151.60. Déli vasút 14.70. 4 1/2% os Osztrák aranyjárdék 101.—. Osztrák hitelrészvény 202.60. Osztrák-magyar államvasút 137.—. Osztrák járdék 101.—. 4 1/2% os magyar arany járdék 99.70. Az irányzat nyugodt.

Budapest-kőbányai sertéskezesek elmei csapások jelentése.

Március 15. A sertéskezes iránzata: változatlan. A fiaszt: sertések ara: I. A magyar eis ör endő. Öreg néhez (páronkint 400 kilogramm felüli súlyban 118—120 fillegig. Öteg közep páronkint 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillegig. Fialat néhez (páronkint 320 kilogramm felüli súlyban) 124—125 fillegig. Fialat közep páronkint 261—350 kilogramm terjedő súlyban) 123—124 fillegig. Fialat könnyű (páronkint: 260 kilogramm terjedő súlyban) 124—125 fillegig. — II. Magyar sertéskezes: Néhez (páronkint 380 kilogramm felüli súlyban) — fillegig. Közep páronkint 240—280 kilogramm súlyban) — fillegig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban, — fillegig. — III. Romániai: Néhez páronkint 320 kilogramm felüli súlyban) — fillegig. Közep (páronkint 260—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillegig. Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillegig. IV. Romániai eredeti (Stachl): Néhez páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillegig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillegig. — V. Szerbiai: Néhez (páronkint 300 kilogramm felüli súlyban) 124—125 fillegig. Közep (páronkint 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 123—124 fillegig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 120—122 fillegig. Sertéskezes: a. 1804. március 13. napján volt készlet 10,354 darab. — 1804. március 14. napján behajtatott 869 darab. — 1904. március 14. napján behajtatott 425 darab. 1904. március hó 15. napjára maradt készletben 19,938 darab.

Napirend.

Napló. Szerda, március 16. — Román-atholikus: Heribert. — Protestáns: Himér. — Görög-ország: (március 3.) Eutrop. — Zsidó: Adar 2. — Nap kel: 5 óra 57 percek. — Nyugzik: 5 óra 49 percek. — hold kel: 5 óra 33 percek reggel. — Nyugzik: 5 óra 12 percek délután.

A Horvát miniszter fogad délután 4 órakor. A képviselőház chübe fogad 9 óratól 10 óráig. Grafikai kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva este 8 óráig. Belepidő 50 fillér. A Műbarátok Körének képhálítása (Váci-utca) nyitva délelőtt 10 óratól délután 5 óráig. Belepidő 50 fillér. Könyves Kálmán-társaság képhálítása Nagyzető-utca 37. szám. Megtekinthető egész nap díjtalanul. Nemzeti Múzeum. Képlár. Nyitva van d. e. 9 óratól délután 1 óráig.

Országos képtár az Akadémiában nyitva 9—1 óráig. Földiam intezet muzeuma (Stefania-ut 14.) nyitva délelőtt 10—1 óráig. Belepidő 1 K. Az Akadémia Goethe-szobája nyitva 10—12 óráig. Múzeum könyvtár nyitva délelőtt 9 óratól 1-ig. Akadémiai könyvtár nyitva 3—7-ig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12 óráig és délután 3—8 óráig.

A kereskedelmi és iparukamara könyvtára (Szemeru-utca 6. sz.) nyitva minden hétköznap fél 10-től fél 2-ig. A Jódorsói könyvtár a rendezés ideje alatt zárva. Mezőgazdasági Múzeum, a városligeti muzeumi épületbe való költözés miatt, zárva. Az aqumiumi ásatások és muzeum. Megtekinthető egész nap III. ker. O-Buda, Külső-Szent-Endrei-ut. Helyierdelti vasut a Pálffy-térrel.

Mentőegyesület helyiségei a Markó- és Sölyom-utca sarkán, reggel 8 óratól este 6-ig. Alattkert a Városligetben nyitva egész nap. Belepidő 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szaknyelvtára, tudakozó-osztálya és keleti mintatára V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 6 óráig. Haza-zai termékek állandó kiállása és kereskedelem-történelmi gyűjtemény, továbbá a hazai-nyelvi kiállítás (melyben az üzletvezetés arafutásait is ész-öztöl) a városligeti iparszarnokban (vasár és ünnepeknapon is) nyitva délelőtt 9 óratól 3 óráig és délután fél 3 óratól fél 6 óráig. A kiállító kirendeltépek központi üzletvezetése (Magyar kereskedelmi részvételtség V. Váci-körút 32. szám alatt.

Vizállás.

Table showing water levels for various locations. Columns include location names like 'Inn', 'Duna', 'Tisza', 'Márc. Márc.', and water level measurements.

Időjelzés.

As Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Március 15. —

Table showing weather forecasts for various locations. Columns include location names like 'Allomások', 'Állomások', and weather conditions like 'Felhőtlen', 'Csapadék mm.', 'Hőmérséklet'.

Jelek magyarázata: K = kelet, Ny. = nyugat, D = dél, É = észak. A felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult, ● = eső, * = hó, ☼ = köd, ☽ = vihar. Harzánkban az északnyugati részek és a tenger mellék kivételével mindenütt volt eső, amely Erdélyben ma reggel is

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szerda, 1904. március hó 16-án.

Fidelio.

Nagy opera 2 felvonásban. Zenéjét szerz. Beethoven
Lajos. Szövegét írta Treischke. Fordította Lengeli.
Személyek:
Fernando Takács Jaquino, kapus Gábor
Pizarro Ney D. 1-ső fogoly Juhász
Florestán Anthes 2-ik Ney B.
Leonora Vasquezne 1-ső tiszt Zolnay
Iocco Szendrői 2-ik Fodor
Marcellina Szoyer

Kezdet 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1904. március hó 16-án.

Sötétség.

Színmű 4 felvonásban. Irta Rutkai György.
Személyek:
Váry Kálmán Szacsavay Vera Ligeti
Clementine Helvey Erdős László Gyenes
Emma Török I. Istványa G. Gál
Andor Dezső Istványa Jászai M.
Rudas József Gabányi Istványa Lajos Császár

Kezdet 7 1/2 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Szerda, 1904. március hó 16-án.

Takarodó.

Dráma 4 felvonásban. Irta Beyerlein. Fordította Zboray Aladár.
Személyek:
Volkhardtl Balassa Mihalek Szerényi
Klári Gazi Spiess Dayka
Lautfen Tany Paschke Kazaliczky
Helbig Tapolezai Lehdenburg Hegedüs
Bannewitz Ország Hagemeister Gyöző
Höwen Sz. Nagy Hadbíró Bárdi

Kezdet 7 1/2 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szerda, 1904. március hó 16-án.

Katalin.

Eredeti nagy operett 3 felvonásban, egy változással.
Irta dr. Beldi Izor. Zenéjét szerzte Fejér Jenő.
Személyek:
II. Katalin Hegyi A. Mária Kaposi
Gr. Gurackij Szirmai Olga Jancsó
Buranov Ivan Pazmán Télemaque Kiss M.
Trojkov Fedor Marosi Duplessis S. Sipos E.
Alekszej Nagy Anica Harmath
Sunderland Ujvári Gregor Irsai
Dacskov Jakabí Tiszt Deli

Kezdet 7 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szerda, 1904. március hó 16-án.

A hajduk hadnagya.

Operett 3 felvonásban. Irta Rajna Ferenc. Zenéjét szerzte Czobor Károly.
Személyek:
Blanchefort B. Szabó Hajas András Fenyéri
Balajthy Farkas Barbarina Tomcsányi
Kressenbronn Marton Goston Szentgyörgyi
Vivonet Giróth Scheriffenberg Dénes
Bischoffshofen Heltai Szépczig Sziklai
Boronyay Imre Ráthonyi Albutera Iványi

Kezdet 7 1/2 órakor.

KIRÁLY-SZÍNHÁZ.

Szerda, 1904. március hó 16-án.

A toreador.

Operett 2 felvonásban. Irta James Tanner és Adrian Ross. Fordította Latzko Andor. Zenéjét szerzte Ivan Cayril és Lionel Monkton.
Személyek:
Don Panza Körömendy Sammi Gigg Ferenczy
Augustus Szomori Rinaldo Csizsér
Archibald Fapp Kermester Gabányi
K. arajló Vécsei Dóra Csatay
Moreno Bárony Suzette Dóry
Pentifer Gyöngyi Nancy Csatai

Kezdet 7 1/2 órakor.

URANIA-SZÍNHÁZ.

Szerda, 1904. március hó 16-án.

Dalmácia.

Fantázia 4 felvonásban. Irta: Barrie. Fordította: Fáy J. Béla.
Személyek:
Lord Loam Boross Ernest Rózsahegyí
Lady Mary Márkus Broeklehurstné Heilvey
Lady Agatha Vizvári M. A. és Náday B.
Lady Catherine Paulay E. Mr. Orlinton Pethes

Kezdet 7 órakor.

FOVÁROSI ORFEUM

VI., Nagymező-utca 17.
Ma és mindennap
Tannhäuser
(paródia)
Braki Adolf müncheni tenorista vendég szereplésével és Harlot (táncpárol), lovabba
Pauline D'Argent excentrique-énekes és a kitünő márciusi variété-műsor.
A télközben reggeltől 5 óráig Vörös Elek égitányzenekara hangverseny.

ÉRTESETÉS.

Tisztelettel tudatjuk a n. é. közönséggel, hogy a következő vasárnap, azaz f. hó 20-án tartandó országos vásár alkalmából

férfi-, fiu- és gyermekruha-üzletünket

egész napon át nyitva tartjuk.

Neumann M. Kohn Heilmann
cs. és kir. udv. száll. cs. és kir. udv. száll.
IV., Muzeum-körút l. sz. Károly-körút 12. és 30.

Koch Testvérek
IV., Károly-körút 26.

Klein és Schwartz Platschek Vilmos
IV., Károly-körút 16. IV., Károly-körút 28.

Wolf Jakob
IV., Kossuth Lajos-u 22.

Világhírű!

a „REKORD“ festészet műintézet a kiválóan sikerült életnagyságu arcképeiről, melyeket először művészek által készített-Szamos (kir. közigyűző által hitelesített) elismerő levél a világ minden tájáról

ELSŐRANGU KÉPEK ÁRAI:

Olaj-, aquarell- és pastellfestésben fénykép után 48-63 cm. nagyságban ára 20 kor.
Legfinomabb kivitelű Brom, Platin és kréta rajz ára 5 kor.

Részletes árjegyzék bérmentve.
Egy életnagyságu festményt készítenk mindenkinél teljes sen ingyen, ha részletre 5 rendelést szerzes és szokai egyenlőre vagy egyszerre beutalod.

„REKORD“ festészet műintézet
Budapest, VII., Rottenbiller-utca 46.

Pontos és legjobb ÓRÁK

5 évi jótállás mellett.

Egyházi szent edények, keresztelő kannák, ékszeres, evészkészítők részletfizetésre is.

Javításokra és vidéki megrendelésekre különbséget fordítok - Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN
műorás
Budapest, Erzsébet-körút 29. szám.

Sorsjegyek figyelmébe!

Sorsjegyvétel előtt, aki akár kézpénzért akár részletfizetésre kíván venni, forduljon bizalommal hozzánk. **Sohal sem vehet oly előnyösen. Nincs túlfizetés, sem részletfizetési kényeztetés!** Azonnal tulajdon- és átjuttatási sorsjegyekre, értékpapírokra, valamint vidéki takarékpénztárak részvényeire a legmagasabb kölcsönököt adjuk előnyös feltételek mellett.

Bármilyen felvilágosítással készséggel szolgálunk.

Sorsjegy Letéti-Bank
Budapest, VIII., József-körút 16.
Ügynökök minden helységben kerestetnek.

A Kalap-király

3, 4, 5 koronás különlegességekben speciálisan, Kossuth Lajos-utca. Kitöltő-palota.

„GRIMM“ Karlsbadi keztüri

a legjobbak.
Egyedüli főraktár és nagybani eladás
Muskát és Társa
Budapest, Szerencsen-utca 10.
Nagy választék olaj- és káposztás keztüri-különlegességekben.

Tisztelettel értesítem a n. é. hölgyközönséget, hogy a **Koronaherceg-utca 9. szám alatt** (a volt MOLNÁR és MOSER) helyiségben **női ruhakelmék és mosóáru üzletet** nyitottam.

Ez alkalommal különösen felhívom a m. t. hölgyek figyelmét fejtulmuhatatlán, legjobb minőségű **fekete kelmeimre**, melyek megbízhatóságuk mellett is jutányos áron kerülnek eladásra.

Szíves látogatást kér:

Frank Lajos
IV., Koronaherceg-u. 9. sz.

Minden jobb körökben FUCHS H.

váltóházához
BUDAPEST, IV., Kecskeméti-utca 1. sz.

mozgó személy, törvényesen megengedett sorsjegyek részletfizetés melletti eladásával igen jelentékeny jövedelmre tehet céggemnél (alapítva 1866) szert; legmagasabb jutalékok, esetleg fix fizetést kap.

Ajánlatok intézendők:

VI. Andrássy-ut 74.
Dizsós ebédlő-készlet 12 ar.-k.
nyozva és este 15
Csoda-ebédlő-készlet 6 szem. díszesen fest. és aranyozva ára csak 15
Csoda-kávé-készlet 6 szem. 7
Csoda-tea-készlet 6 szem. 8
Pélláron ki lez áruvala bámulatos, szép és fin. meteszt és mintázott 6 szem. üvegkészlet csak 1
Szánta fél áron ki lez áruvala borosítók 5
Szánta fél áron ki lez áruvala vízeskoros 1
Üveg 4 1
Fimom szőrt vízeskorosok csak díler 12
Borosporok csak díler 10
Logul. remek szép kávé- és teakészlet, dróba díler 60
Mosókészlet, angol, díszes virárgal K. 10
Fontos és szolid kislógallás Vasuti állomás körüli.

Valódi angol Lawn-Tennis.

Tornaszeközök, függő-ágyak és mindennemű hálók. - Ruhaterítők-kelekek fehér kenderből, vízmentes ponyvák, zsákok és kenderáru legelősebb megbízható beszerzési forrása:

Seffer Antal

sportszeközök és kétély-gyártó ipartelepe
Bpest, IV., Károly-utca boltos. 12.
(Közp. városba építelte.)
Alapított 1878.
Telefon 15-55.
Képes árjegyzék bérmentve.

Üzleti könyvek.

Másolókönyvek, gyorsregiszterrel.
Csupán jobbajta áru, erős kötésben és jó papírosból, minden használatban levő alul szerkeszt. Mindenféle könyvek **külföldi megrendelésekre** is a legrovidebb időn belül elkészítetnek. Árjegyzék, minta és minőség-próbák kivanatra ingyen.

üzleti könyvek gyára és vonalozó-intézte
Rudolf Peyrek Wien, V/2. Högelmüllergasse 5.

Nagy butoreladás

kézpénz és hitelle
Dósa Kálmán Budapest, Kerepesi-ut 28.
félemelet.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Színházak heti műsora.

	Magy. kir. Opera.	Nemzeti színház	Vigaszínház	Nepszínház	Magyar színház	Királyszínház	Uránia színház
Csütörtök	Berlíchingen Götz	Mátyás és Beatrix	Takarodó	Katinka grófnő	A dróctóst Hajduk hadnagya	A toreador	Dalmácia
Péntek	Nincs előadás	Egyenlőség	Takarodó	A kis császár	Hajduk hadnagya	Boris király	Dalmácia
Szombat	Gemma	Sursum corda	Takarodó	Katinka grófnő	Hajduk hadnagya	Boris király	Dalmácia
d. u. Vasárnap este		Vasgyátros	Az erény utjai	A betyár kendője	Hajduk hadnagya	A toreador	Dalmácia
		Mátyás és Beatrix	Takarodó	Katinka grófnő	Hajduk hadnagya	Boris király	Dalmácia

Minden szó egyeztető beiktatása... nemparalel betűkből 4 állér. Vas- tagabb betűkből 8 állér.

Levelbeli tudakozására ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza országos blyegyet kell mellékelni.

Levelvezetés

Grete, levele van.

Abonyi blyegyek

Kamilla, Udvaros köz

Gambirinusban

Honka, igen! Édes lelkű

Fővárosi asszony

Sphinx, megkaptam

A...nak, Hétfőre

37 éves földművelő

30 éves kérés

Művelt elegáns

Csinos barna, 17

Jó remény, levele

Dolores, jövel

Betöltendő állások.

Kártyos kérés

Csinos szép, fiatal

Tökéletes

Társ keresek

Szakácsné

Szobaleány

Szakácsné

Minden

Minden

Minden

Takarítónő

Boltszolgálat

Munkásleányok

Kézi leány

Tanulóleány

Üzletszerzők

Börzsetelemben

Szakácsné

Tanone

Gyermekruhák

Férj fehérmű

Asszony

Gyermekleány

Elárulított

Véhiclésmester

Gyakorlott

Monogram

Elárulított

Művelt

200,000 korona

Csinos

Jó remény

Dolores

Betöltendő

Tanone

Szabóné

3000 forint

Alást keresek

Szabóné

Oktatás

Angolt, franciát

Gimnáziumi

Nyelvelőket

Angolnyelv

Üzletek

Szatócsüzet

Csemegéket

Kávécsarnok

Félcukraszda

Kávéérés

Dohányüzlet

Félcukraszda

Kávéérés

Dohányüzlet

Félcukraszda

Kávéérés

Dohányüzlet

Félcukraszda

Kávéérés

Dohányüzlet

Félcukraszda

Kávéérés

Dohányüzlet

Félcukraszda

Kávéérés

Dohányüzlet

Félcukraszda

Kávéérés

Dohányüzlet

Félcukraszda

Kávéérés

Dohányüzlet

Félcukraszda

Kávéérés

Dohányüzlet

Félcukraszda

Kávéérés

Dohányüzlet

Félcukraszda

Kávéérés

Dohányüzlet

Félcukraszda

Kávéérés

Dohányüzlet

Félcukraszda

Kávéérés

Dohányüzlet

Félcukraszda

Vendég

Füszerezlet

Kávécsarnok

Füszerezlet

Vendég

Füszerezlet

Vendég

Füszerezlet

Vendég

Füszerezlet

Vendég

Füszerezlet

Vendég

Füszerezlet

Vendég

Füszerezlet

Vendég

Füszerezlet

Vendég

Füszerezlet

Vendég

Füszerezlet

Vendég

Füszerezlet

Vendég

Füszerezlet

Vendég

Füszerezlet

Vendég

Füszerezlet

Vendég

Füszerezlet

Vendég

Füszerezlet

Vendég

Füszerezlet

Vendég

Füszerezlet

Vendég

Füszerezlet

Vendég

Füszerezlet

Vendég

Füszerezlet

Vendég

Füszerezlet

Vendég

Füszerezlet

Vendég

Füszerezlet

Házak

Balaton

Házak

Balaton

Házak

Balaton

Házak

Balaton

Házak

Balaton

Házak

Balaton

Házak

Balaton

Házak

Balaton

Házak

Balaton

Házak

Balaton

Házak

Balaton

Házak

Balaton

Házak

Balaton

Házak

Balaton

Házak

Balaton

Házak

Balaton

Házak

Balaton

Házak

Balaton

Házak

Balaton

Házak

Balaton

Házak

Balaton

Házak

Balaton

Házak

Balaton

Házak

Balaton

Házak

Balaton

Penz

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Keszecskül

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Pénzkölcsönt

Butorok

Butorok